

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan sveder, izvenredne nedelje in prazniki.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 8, prilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 8, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadoščno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Reka.

Iz Crispiljevih memoar poznamo zgodovino Gariboldijevega pohoda. Laški kralj je obsodil vsako avanturo in izdal povelje, naj se prepreči, istočasno je pa pisal Garibaldiju lastno-ročno pismo, v katerem ga bodri, in laška vlada je istočasno preko Pariza in agencije »Havas« demantirala Garibaldijeve poskuse in obenem poslala na pomoč ladje, puške in denar.

Komedijantske figure d'Annunzijeve ni mogoče primerjati z Garibaldijem. Vse drugo se pa ponavlja. Niti je v laškem parlamentu udaril z roko po mizi, češ, »reški dogodek lahko ima za Italijo nedogledne in škodljive posledice«, general Pettaluga je na Reki interniran, moštvo vojnih ladij, oklopnih avtomobilov in izbranih artiljskih čet se je uprlo.

V resnici je dovolj znakov, da je oficijelna Italija vedela za puč in ga pripravila. Žene laških oficirjev so bile pravočasno spravljene z Reke. Reški prostovoljci, ki jih je mednarodna komisija dala razorožiti, so zopet do zob oboroženi. Pred tremi tedni je bila demarkacija črta hermetično zaprta, da bi se prikrilo gibanje čet in koncentracija reške ekspedicije v Ronkih. Sedaj prihajajo na Reko številne laške čete.

Izgleda, da so najbrže tudi francoski in angleški poveljniki reške posadke vedeli za puč, o njem zaupno poročali svojim vladam in se vsled tega držali pri puču pasivno.

Antanta se rada da postaviti pred dovršeno činjenico, da jo potem prizna, ako ni ta dovršena činjenica naperjena proti interesom enega člana Petrice, kakor v celovškem slučaju. Aneksija Reke je sedaj proglašena. Če tudi le od Grossicha in d'Annunzija ter nikakor v mednarodnopravni obliki, znači ta aneksija morda dovršeno činjenico. Kaj naj storimo?

Ne bomo naglašali veljkanskega pomena tega gododka. Laška nevarnost se je poostila za vso Jugoslavijo in še posebej za Hrvate in Slovence. Razven Reke je v nevarnosti ostanek zapadne Istre (za takozvano Wilsonovo črto). Snežnik, St. Peter z železniško progo in Notranjska. Amerikancev ni nikjer.

Vedno smo demokrati naglašali, da je potreben sporazum in da morajo stranke zapostaviti svoj interesu naroda. Najostreje smo obsojali mahinacije takozvane opozicije in njenih voditeljev. Isti klic, isti obupni poziv se ču-

je sedaj iz vrst primorskih beguncev iz Ljubljane in Zagreba, iz naše mirovne delegacije iz Pariza, iz vrst akademikov, zbranih v Celju in v Zagrebu, iz vrst Družbe Cirila in Metoda in iz vrst onih legionarjev, ki so žrtvovali svoje življenje za Jugoslavijo, ne pa za to, da bi se stranke ruvale na njeno škodo.

Vlada bo odločila, kaj se ima zgoditi od naše strani glede Reke. Prokleta dolžnost vse naše javnosti pa je, da požene vse strankarske hyskače in da se zave, da sedaj ni čas za eksperimente kakor tudi ni čas za otopelost, marveč da moramo celemu svetu mesto dosedanje žalostne figure pokazati, da umemo tudi minapeti vse sile, da ubranimo svoj dom. Ves naš troimeni narod mora biti prožet z mislijo, da ne bo v Evropi tako dolgo miru, dokler ne bomo popolnoma ujedinjeni in osvobodjeni in da pomeni naše Primorje ono ognjišče, s koga bodo vedno švigale iskre in ogrožale svetovni mir, dokler ne dosežemo tega, karjenaš pravica.

Vlada.

Nasprotni listi ugibajo o pravem vzroku krize in pišejo, kakor da so zunanji dogodki samo izgovor za demisijsko kabineto. Se celo v tem trenutku se nadaljuje frivola igra, sumničenje in strankarske trditve, ki so pri pravne, da zavedejo narod na napačno mnenje o važnosti zunanje — politični dogodkov, o neposrednosti nevarnosti, ki nam preti. Nočemo se spuščati v polemiko in s tem dajati povoda, da se branijo. Vedno iznova naglašamo kakor v preloženih tednih, da moramo, moramo, moramo najti platformo za sodelovanje in da moramo če tudi s silo v državnem interesu zlomiti frivolne poskuse zaslepljenih strankarjev, kako bi se nadalje sabotirali parlament in notranjo moč države. Poleg neodložljivih pa radi opozicije vseeno odloženih ljudskih potreb še vprašanje mirovnega podpisa z Avstrijo in Jadransko vprašanje, poostreno z d'Annunzijem pučom! Nevarnost, da se Francija in Anglija sporazumeta z Italijo na naš račun! Nevarnost, da zapusti ameriška delegacija Pariz in Evropo popolnoma!

V parlamentarni monarhiji je kakor povsod v demokratskem svetu treba

priznavati in izvrševati vsa parlamentarna in demokratska načela. Ako se sestavi koncentracijska vlada, imajo vse stranke pravico in dolžnost, da sodelujejo na njej po številu svojih poslancev, in vse stranke imajo proketo dolžnost, da se udeležijo koncentracije po tem razmerju, ne pa da poskušajo s sabotažo izsiliti za sebe kakšno večjo korist. Zato je demokratska zajednica, čeprav je njena večina, pripravljena podpirati eventualni kabinet Draže Pavloviča in če bi se vsled javnega ali tihega odpora radikalcev, Narodnega kluba in zaveznikov ponesrečil, zahteva blok večine demokratov in socialistov takšno podporo od drugih strank. Zlastno je za našo politično zrelost, da se že pojavlja vprašanje uradniškega kabineta ki bi mu načeloval general, četudi oni vojvoda, ki je zmaganosno korakal od Soluna do Ljubljane. Takšen uradniški — vojaški kabinet bi značil, da ni nikdo v narodu politično sposoben, da izvršuje državne naloge, in bi dal zunanemu svetu povoda, da verjame laškim trditvam, da smo navadna balkanska ovčja staja, ki bo že plačala račun Lahom in Rumunom, Avstriji in Bolgarom in vrhu tega še celj Antanti. Demokrati hočemo storiti vse, da se v zadnjem trenutku reši kar se resda, če bi tudi morali svojo stranko žrtvovati. Kakor smo bili vedno v to pripravljeni, tako smo tudi danes. Zahtevamo pa isto od drugih strank brez razlike, in zlasti še od radikalcev, kojih delo je že dovolj škodilo Jugoslaviji, pa sedaj ne sme več škodovati. Bližnja bodočnost bo pokazala, »gde li vera, gde li je nevera«.

XXX. redna velika skupščina „Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

V nedeljo 14. t. m. imela je CMD. svojo XXX. redno veliko skupščino, ki se je udeležilo obilo članov z vseh strani Slovenije. Skupščino je otvoril prvomestnik družbe Andrej Senekovič z daljšim nagovorom na skupščinarje. V svojem govoru je omenjal, da so se izza zadnje skupščine, ki je zborovala pred letom dni, izvršili svetovni dogodki, med katerimi je za nas najvažnejši ta, da smo se otresli tujčevega jarma in zedinili v kraljevino SHS. Takrat jo marsikdo bil mnenja, da je s tem faktom postalo delovanje CMD. kot šolske družbe nepotrebno in da porabi družba vsled tega svoj denar v druge kulturne namene. Da je mnogo

družbin prijateljev tega mnenja, temu je dokaz, da mnogo podružnic, ki so tekom vojne bile ustavile svoje delovanje, nikakor niso hotele oživeti in da so začeli izostajati družbini dohodki. Mirovna pogodba sicer še ni sklenjena, ali to kar izvedemo o posvetovanjih v Parizu, nam jasno kaže, da ostane veliko Slovencev neodrešenih pod tujčovo peto. Najintenzivnejše je delovala družba v Trstu, kjer smo imeli začetkom preteklega šolskega leta 54 razrednih oddelkov, torej osem več, kakor v predidčem šolskem letu 1917—1918. Italijani so ob okupaciji zabranili zopetno otvoritev naših šol, ki so se bile nekoliko časa pred njihovim prihodom radi španske bolezni zaprle. Družba je izpočetka obdržala vse trž. učitelj. na mestu, da bi vsak trenutek moglo zopet priti s poukom, in šele ko se je izvedelo, da je otvoritev v tekočem šolskem letu izključena, je odpravljalo s koncem šolskega leta supletom in suplentkam; od zadnjimenovalih so ostale začasno v službi one suplentke, ki stanujejo v Trstu. Dasi se je tekom časa izselilo iz Trsta več učnih moči, vendar jih je ostalo tam še toliko, da lahko vsak hip pričnemo s poukom, če le dobimo dovoljenje. Na prošnjo družbinega vodstva je prevzela deželna vlada enajst od družbe stalno nameščenih učiteljev in učiteljic in tudi nekatere suplentke, ki jih je deloma že namestila v Slo. veniji, deloma jih pa še bo. — Družba je prejela tudi v preteklem letu nekaj volil in podpor od umrlih in živečih svojih prijateljev in podpornikov. Znesek teh volil in daril znaša 11645 K 42 vin. Prvomestnik se spominja tu raznih umrlih prijateljev in dobrotnikov, ki jim ohrani družba trajen spomin.

V kratkih in izbranih besedah pozdravi skupščinarje v imenu ljubljanskega mesta župan g. dr. Ivan Tavčar. V svojem govoru povdarja, da so se tudi danes kakor vedno doslej udeležile skupščine v obilnem številu narodnomislečne in zavedne dame, v katerih ima društvo krepko zaslombo. To zanimanje za prosep družbe je narodnemu žensstvu v veliko čast.

Tajnik omenja v svojem poročilu, kako je ob razkroju avstrijske armade zadal potuhneni antantni zaveznik s cinično gesto zmagovalca globoko rano v pluća našega naroda s tem, da je zasedel najprobnnejše kraje naše domovine, kjer si je pridobila naša prosvetna družba največ lovov. Otroški vrtci v Trstu so delovali tudi med počitnicami, zbirali naše malčke in jim po možnosti dajali tudi hrano. Sklenilo se je bilo otvoriti nova vrtca v Barkovljah in Rojanu. Prvi se je bil

otvoril, glede drugega pa so nas prehiteli dogodki laške invazije. Po laškem polomu pri Kobariidu je hotela družba zopet otvoriti vrtce in šole v Krmini; ta namera se pa ni mogla uresničiti, ker je bila avstrijska oblast nastanila v družbenem poslopu laško šolo, ki je izpraznilo poslopje šole jeseni 1918. V nekaterih drugih krajih Goriške se vrtci niso mogli otvoriti, ker ni bilo radi splošnega porušenja prostorov, pač pa so se otvorili na severu Slovenije in tudi delovali do prevrata, ko jih je prevzela vlada v svoje oskrbovanje. — Veliko več skrbi kakor vrtci je povzročalo družbi šolstvo, ki se je zlasti v Trstu tako lepo razvijalo, da bi se bile morale šole izdatno razširiti in ustanoviti nove. V Trstu se je bilo prijavilo v šolskem letu nad 2600 učencev in učenk. Po polomu avstrijske armade je vse te lepe uspehe uničila laška invazija, ki je zasedla nekatere šolske prostore in prepovedala našemu učitelstvu pouk. Šola v St. Rupertu je prevzela država, na Muti se je opustila, ker je postala občinska šola državna, v Mariboru pa se je svet, ki ga je bila družba kupila za šolsko poslopje, zopet prodal mariborski posojilnici. Sedaj deluje zopet že nad 160 podružnic. Pokroviteljnin šteje družba 673, za obrambeni sklad se je prijavilo 1257 kamnarjev. Tudi nabiralniki se počasi zopet prikazujejo na svojih mestih. Razveseljivo dejstvo je, da se je naše vojsvo začelo zanimati za družbo. K sklepu poziva skupščinarje, da delujejo vsi, ki imajo še iskrico rodoljublja in narodne zavesti za povzdigo družbe in na rešitvi svojih bratov, katerih tiči še pol milijona v verigah suženjstva. Ponuditi jim moramo svojo pomoč in potisniti v roke sredstvo samoobrambe, da ne poginejo v sovražnem objektu nadležnega tujca. Poedince bo treba podpirati: učiteljsvo, trgovce, kmete, da vzdrže do časa, ko odbije ura popolnega osvobodjenja. Naša naloga je, da na severni meji očistimo narodno njivo, kjer je hudooben človek posejal med žito mnogo ljulike in plevela. Ni še družba delo dokončala, ne, čaka jo še ogromno delo, delo narodne prosvete in narodne probuje. Vi častiti vojniki veterani, ne v pokoj, dragocene so vaše izkušnje, domovina vas zove na delo — in vi mladci, stopite pod prapore naših podružnic, da narastemo v ogromno obrambno vojsko za narodo obrambo in prosveto. Bodimo pripravljeni na uro, ki jo čaka naš jugoslovanski narod že tisoč let. (Konec jutri.)

LISTEK.

„Pikova dama.“

Opera v 3 dejanjih (7 slikah). Uglasbil Peter Čajkovskij, besedilo zložil Modest Čajkovskij, prev. F. S. Finžgar.

(K predstavi dne 16. t. m.)

Veliki ruski skladatelj Peter Čajkovskij, slovenskemu opernemu občinstvu že dobro znan po svojih operi »Onegin«, se je rodil 25. aprila 1840. v Uralu kot sin tamošnjega rudarskega okrajnega ravnatelja. Učil se je na pravniški šoli v Petrogradu in pozneje vstopil v državno službo. Poleg tega se je marljivo bavil z glasbo, obiskoval tri leta od Rubinstejna ustanovljeno glasbeno šolo, poznejši petrogradski konservatorij, in je postal profesor glasbene teorije na moskovskem konservatoriju. Umrli je 25. oktobra 1893. v Petrogradu. — Poleg kompozicij za klavir in petje je napisal Čajkovskij 6 simfonij, simfonične skladbe »Vihar«, »Francesca de Rimini« in »Manfred«, tri kvartete za gosli, sekste za gosli, serenado za godala itd. Izmed oper omenjamo še »Vojvoda« (1869), »Devica Orleanska« (1881) in »Mazepa« (1882). Zaslovel je po vsi Evropi zlasti z »Oneginom«.

»Pikovo damo« pa je smatral za svoj največji umotvor, in to po vsi pravici. Besedilo mu je zložil njegov brat Modest in sicer po znani Puškinovi noveli.

Inžnerski častnik Herman je že dolgo časa opazoval hazardne igre svojih tovarišev, ne da bi ga mikalo, da bi tudi sam prijel za kvarte. Bil je namreč nepremoten in zato ni hotel po potrebnem staviti v nevarnost še tisto malo denarja, ki je z njim razpolagal, in ki je z njim sicer skromno, a zadovoljno izhajal. Da bi iskal sreče in si z igro skušal pridobiti večjih svot, tega mu ni dovoljevala njegova razsodnost in njegova trezna skromnost, ki ni hrepenela po dragocenem razkošju. Vsi njegovi zdravi principi pa se mahoma razrušijo, ko izve zgodbo neke tajnostne grofice X. Ta grofica je baje bila v svojih mladih dneh slovita lepota na versailleskem dvoru, kjer je doživela nekaj ljubavnih dogodkov. V zahvalo za njeno ljubezen ji je baje grof A. Germain, sam sloviti hazardist, značil troje kvart, ki so brezpogojno srečnosne. In pripovedovalo se je, da je grofica s tistimi čarovnimi kvartami resnično že nekega ljubimca rešila popolnega propada.

Ko izve Herman o tej tajnostni grofici in o njenih srečnosnih kvartah, zgrabi ga z vso silo poželenje po bogastvu in ne more se otresti misli, ka-

ko bi grofico dovedel do tega, da bi tudi njemu izdala svojo skrivnost.

Da bi dosegel svoj namen, približa se grofici varovanki, lepi Lizi, in si mahoma osvoji njeno srce. Celo to ve doseči, da mu nič slabega sluteče dekle dovolj ponočni sestanek v svoji sobici, kamor je možno dospeti le skozi grofično spalnico.

Dami — grofica in njena varovanka — sta še na nekem plesu, ko se priplazi Herman v grofično stanovanje, da bi se skrivaj sestal s svojo Lizo. A jedva je došel v grofično spalnico, že ga z neodoljivo silo zgrabi hrepenenje po grofici in skrivnosti in bogastvu. To hrepenenje ga obvlada s tako silo, da pozabi na ljubezensko hrepenenje po Lizi. Ko se Liza povrne, ga ne najde v svoji sobi. Kajti Herman ni šel v njeno sobo, marveč je ostal v grofici spalnici.

Ko je nastal po vsi hiši mrt in je stanka že zadremala, jo Herman naenkrat napade in jo skuša prisiliti, da mu izda svojo skrivnost glede srečnosnih kvart. Silno prestrašena se grofica mrtva zgrudi na tla, ne da bi bila izdala svojo skrivnost: zadelo jo je kap.

Nesrečni morilec proti svoji volji zbeži in furije ga spremljajo po vseh njegovih potih. Tri dni pozneje pa se mu, že s plablaznemo, prikaže starkin duh in mu imenuje tri srečnosne kvarte: trojko, sedmico in as. Nemudoma

hiti Herman poskusiti svojo srečo. Dve kvarti držita, tretja pa, o kateri je mislil, da je srčev as, se naenkrat spremeni v pikovo damo, ki ima vse poteze umorne grofice: pikova dama se škodoželjno roga preplašenemu Hermanu, Herman zblisti in skonča v blaznici. Dobra Liza pa se kasneje vendarle srečno omoži.

Tako Puškinova novela. Čajkovskega tekst je v vseh glavnih motivih posnet po njej, le malo je, kakor to zahteva dram. tehnika, spremenjenega. Da je ta fantastične tragike polna drama usode omamila glasbenika Čajkovskega in ga docela prevzela, se ni čuditi, saj je bil Čajkovskij sam nervozen fant. Ze vsebina opere same je polna vedramatičnih momentov; ako pa še pridenemo, da je Čajkovskij nedosežen v muzikalnem risanju miljeja in občutja, nam utegne postati jasno, da ni moglo biti drugače, nego da je »Pikova dama« postala opera svetovne slave.

Pri nas se je že leta 1905, z go. Skalov in g. Orzelskim v glavnih vlogah pod vodstvom g. H. Beniške, Ostale vloge so peli gđca. Stolzova (alt), g. Ourdnik (bariton) in g. Betteto (bas). Dosegla je popoln umetniški uspeh.

A. M. Po slovenski Koroški. Popolni zapiski.

(Dalje.)

III.

Toliko posebnosti, kakor jih nudi Koroška po obliki tal, po površinskih pojavih, je najti pač v malokateri deželi. Pri tem niti ne mislim na impozantne dele karavanskih planin, na veličastno zarezo Bele z mirnimi zatišji pod in nad Zelezno Kapljo, pri Beli ter Jezerskem, zastraženimi s temnimi gozdi in visoko v nebo kipečimi grebeni za njimi, na bučni slap v Kotlju za Podljudjem, in na mnoge druge partije planinskega sveta, ki jih lahko človek doseže brez posebne turistične izobrazbe. Meni se zdi najzanimivejši nizki koroški svet z neštetimi jezeri in jezerci, hrički, okroglini, kakor oglašen kamen na progu, ali grmadasti mi in propadnini kakor blejska brda, če jih gledaš na primer s kolo dvora v Radovljici. Vmes doline, ki se nepričakovano širijo, dasi ni nikjer reke, kateri bi pripisovali odgovornost zato doline, ki se vlečejo ravno v nasprotno smer, kakor vo-

Dr. Avg. Relsman:

Nadzorstva veleposestev in podjetij.

I.

Dne 4. januarja t. l. je prinesel Uradni list naredbo celokupne narodne vlade SHS šte. 232 o nadziranju podjetij in zemljišč, čigar dohodki se pošiljajo v celoti ali vsaj deloma v inozemstvo ali o katerem je utemeljena domneva, da se hoče na kakoršenkoli način odtegniti obdajci v tuzemstvu.

Naredba je posebno za našo davčno oblast velikanske važnosti, ker bomo se le sedaj lahko dognali prave velikanske dohodke tujih podjetnikov na naši zemlji in bo tako lahko državna blagajna pridobila milijone in milijone, ki bi jih sicer nikdar ne videli.

Ta naredba je torej za našo državo velikanske gospodarske koristi; manjka ji pa žal izvršilne naredbe. Posestva in podjetja so se postavljala le slučajno pod nadzorstvo, kakor je pač dobila vlada od kakoga rodoljuba ali »interesanta« obvestilo in predlog, mnogo nadzorstev pa je povzročilo ropotanje po časopisih. Torej prava podoba upravnega dilematizma. Vlada bi vendar lahko zahtevala potrebni seznam tozadevnih podjetij in posestev od sodnih in davčnih uradov, potem bi se gotovo ne zgodilo, da še sedaj niso pod nadzorstvom veleposestev z nad 10.000 orali in podjetja, ki delujejo z milijonskim obratom in torej lastniki mesta, da bi plačali primerne davke, razmetavajo vojne dobičke v avtomobilnih voznjah in lukulskih pojedinah. — Država potrebuje danes predvsem ugleda in denarja — ali si ne bi vse to najlažje pridobila s tem, da postavi pod državno nadzorstvo tudi vse vojne dobičke in sicer ne samo Nemce, nemškutarje in druge tujerodce, ampak tudi domače krvose svojih državljanov? Ne bito tudi popolnoma odgovorjalo smislu § 1. naredbe šte. 232? Saj je vendar znano, na kako rafinirane načine se hočejo odtegniti obdačenju ravno vojni dobičkarji!

Cele knjige bi že lahko natisnili s članki in noticami, ki so jih prinesli naši časopisi o obdačenju vojnih dobičkarjev, država pa je v tem oziru doslej tako malo pozitivnega ukrenila, da tega strašila, ljudskega obračuna z brezvestnimi izkoriščevalci vojne bede, že prav nihče ne smatra resnim. In predno bomo prišli čez to obupno politično delovanje »narodnih« poslaničkov do zakonov o vojnih dobičkih, bodo ti pričakovani milijončki že davno na varnem.

Zakaj se torej vlada, če resno misli na obdačenje vojnih dobičkov, ne posluži naredbe 232. in s tem zagotovi izvedbo zakonov, ki jih bomo v enem letu menda vendar dočakali? Znan mi je slučaj, da so predpisali verižniku 70.000 K vojnega dobička, ki pa jih seve ni hotel plačati, a ko so ga zarubili, — niso pri njem prav nič našli. Takšnih slučajev imamo gotovo tisoče. Če pa bi imeli gospodje primerne nadzornike, bi tisto spravljane na varno menda ne bilo tako lahko.

II.

Vse to pa omenjam le mimogrede. Obširneje bi rad spregovoril o nadzorstvu veleposestev. Ko je izšla naredba št. 232, je javnost z vlado nared obrnila svojo pozornost predvsem na veleposestva tujih gro-

fov in knezov in ker je bilo to šele par mesecev po prevratu so se ljudje baje pri ljubljanski vladi, — da se izkažejo v velikem času — velike, kar teple za nadzorstva in sekanje po obsežnih gozdovih. Veliko o tem prerivanju med vrati deželne vlade nismo zvedeli, samo tu in tam je ob kakih vladnih krizih brizgnila kakumažanost iz teh bojev, če je bil slučajno imenovan nadzornikom ali je dobil dovoljenje za sekanje v gozdih kak mož politične stranke, ki ni imela tam po nazorih vladajočih večine.

Zadnji čas pa so prinesli zopet časopisi vznemirjajoče vesti o pogubnem gospodarstvu na nadzorovanih veleposestvih, ki padejo pod agrarno reformo. Tudi slovenski narod je priobčil notico, ki je krožila po vseh listih in trdi, da je uprava in nadzorstvo gozdov v rokah ljudi, ki nimajo nikake gozdarske izobrazbe in da gredo vsled njihovega nevedčega ravnanja z gozdi stotisoči narodnega premoženja v izgubo. Iz notice ni razvidno, je li izhajala iz kake korporacije, zasebnikov, ali morda »prizadetega«.

Javnost, ki dandanes itak malo zdaj najde kaj razveseljivega o javnem življenju v naših časopisih, se ob čitanju takih strašil gotovo upravičeno zgraža nad vlado, da pripušča pri našem tako obupnem gospodarskem stanju takšno lahkomišelnost razmetavanje narodnega premoženja, ki baje presega že stotisoče. Važno je torej za javnost, če odgovarjajo ta strašila in pavšalna sumničenja nadzornikov resnici. Pričakovati bi bilo, da spregovorijo prizadeto in najbolje informirano poverjeništvu za agrarno reformo. To pa molči, zato mi bo slovenska javnost, kot tudi številni nadzorniki gotovo hvaležni, če podam kot nadzornik — nestrokovnjak v pomirjenje nekotliko pojasnila.

III.

Pri nas so pod državnim nadzorstvom večinoma veleposestva nemških grofov in knezov, ki obstoje največ res iz gozdov, veliki kompleksi pa so tudi vinogradi in polja. Gospodarstvo v teh gozdih, ki merijo seve na tisoče oralov, se je vršilo vedno po takozvanem »gospodarskem načrtu«, ki je izdelan za več let in odobren od okrajnega gozdarskega nadzorstva pri politični oblasti, fideikomisna posestva pa so morala imeti odobrenje še od deželne sodnije (oddelek za deželne deske).

V zagotavljanje izvedbe agrarne reforme pa je postavila naša vlada vsa ta posestva pod strožji državni nadzor, vsled katerega je gospodarstvo po imenovanih gospodarskih načrtih ukinjeno in mora pristojna oblast, to je okrajno gozdno nadzorstvo in na to še poverjeništvu za agrarno reformo, odslej vsako sečnjo posebej dovoliti. Vodstvo posestva mora torej že od pomladi naprej vložiti za vsako sečnjo posebno prošnjo na okrajno gozdno nadzorstvo z natančno navedbo parcel, in utemeljitvijo potrebe sečnje (lastna potreba, javni interes, izpolnitev sklenjenih obveznosti i. p.), gozdni komisar si željeno sečnjo ogleda na licu mesta in na to predloži svoje mnenje glavnemu poverjeniku, kateri nato po zopetni izjavi pridelenih strokovnjakov izda končni odlok. Nadzornik ima torej potem skrbeti glede sečnje le toliko, da se ne seka čez dovoljenje, sicer pa še to nadzoruje gozdno nadzorstvo.

Nadzornik pa mora predložiti v odobritev glavnemu poverjeniku tu-

di vse kupne pogodbe za prodajo lesa, desk in vseh drugih pridelkov, (tudi vse stare pogodbe so do odobritve razveljavljene), pri poverjeniku jih zopet pregleda strokovnjak in šele po odobritvi poverjeništvu so veljavne. Državni nadzornik torej z lesnim obratom nima prav nič opraviti, ampak uredi vse pristojni strokovnjaki. (Glej tudi spomenico Gozdarskega društva v Ljubljani z dne 7. aprila t. l.)

Za izvedbo vsega gospodarstva pa imajo veleposestva nastavljeni strokovnjaki — uradniki in uslužbenec s potrebnimi strokovnimi šolami. Gospodje grofi in knezi, katere smo posebno v vojnem času spoznali kot dobre gospodarje za svoj žep, namreč niso bili tako nespametni, da bi puščali svoja veleposestva v nevedčih rokah, ampak so nasprotno izbirali le najboljše strokovnjake. Kdor je imel priliko opazovati gospodarstvo na teh veleposestvih, mi bo to gotovo pritrdil. Posestvo, ki ga jaz nadzorujem, meri na primer nekaj nad 2000 oralov, gozda, polja in vinogradev. Vodi jo pa to posestvo: doktor agronomije, gozdar z višjo gozdarsko šolo, dva gozdarja z navadnimi gozdarskimi šolami (Idrija), dva ekonomata ter še par gozdarskih čuvajev, lovcev in upraviteljev. Vsi ti so še pod posebnim nadzorom višjega urada, ki ga ima lastnik na svojem stalnem bivališču. Slično je urejeno gospodarstvo na vseh ostalih veleposestvih.

Državni nadzornik mora torej imeti v smislu naredbe narodne vlade SHS šte. 232 in »Navodil« oddelek za trgovino in obrt št. 2 popolen vpogled v računsko poslovanje dohodkov in izdatkov nadziranega podjetja in paziti, da se premoženje na kak način ne odtni naši državi, sicer pa mora delati v popolnem sporazumu z lastnikom. — Kako bo s sekvenciacijo imetja tujih podaničkov, smo si sedaj že precej na jasnem, ravno tako tudi glede odškodnine v slučaju izvedbe agrarne reforme. Z ozirom na to bi torej bilo nesmiselno, če bi lastniki veleposestev s svojim uradništvom ravno sedaj namenoma slabo gospodarili, ker bi bil s tem vendar predvsem njihov žep prizadet. Bilo bi torej umestno, če bi razširjevalec onih alarmantnih vesti o pogubnem gospodarstvu navedel konkretna dejstva in ne blafal pavšalno vseh nadzornikov. Ugleden okrajni gozdni nadkomisar mi je pred kratkim pravil, da mu ni znan nobeden podoben slučaj in da je danes tudi nemogoče dobiti za nadzorstva strokovnjakov, ker jih nimamo. Državni gozdni uradniki pa so itak s svojim uradnim delom zlasti vsled večnih komisij za sečnje že davno preoblojeni. Ta gospod nadkomisar mi je tudi tožil, da mu še vsiljujejo nadzorstvo nekega oddaljenega veleposestva, ki ga absolutno ne bi mogel izvrševati.

Z renomiranim o nadzornikih strokovnjakih se je ob pomanjkanju resničnih strokovnjakov doseglo med drugim tudi to zlo, da poverjeništvu nastavlja za nadzornike kot strokovnjake ljudi, ki so le količkaj pogledali v kako gospodarsko šolo in tako imamo na nekem 2000 oralov velikem posestvu z večino gozdov za nadzornika 22letnega fanta-ekonomata, s kmetijsko šolo, in ta res prav strokovnjaško nadzoruje — gozde. Kam pelje takšno demagoško je pokazal nek mariborski list, ki je pred kratkim zahteval za nadzornike veleposestev kot strokovnjake kmete, kar je gotovo zelo hvaležen pred-

met za učitelja, ki razlaga učencem pojem demagogije.

Nadzorniki morajo torej po mojem mnenju biti lastnikom posestev ali vsaj uradništvu intelektualno in socialno najmanj enakovredni, resni možje, ki bodo znali situacijo v vsakem slučaju obvladati in z novim režimom kolikor mogoče že zdaj koristiti tamošnjemu ljudstvu. Oraščinske uprave so bile večinoma glavni germanizatorji v dotičnih krajih; treba je torej, da nadzorniki tudi v tem oziru tuje uradništvo, ki se še ne da nadomestiti z domačim, primerno nadzirajo in kolikor mogoče hitro odpravijo tudi tisti duh nemške mogočnosti, ki ga je ljudstvu vcepila stoletna gospodarska odvisnost od nemškega uradništva radi drv, travnikov in drugo. In to bi naj ne bila zadnja naloga nadzornikov!

Politične vesti.

Pred krizo. LDU. Beograd, 12. septembra. Včeraj dopoldne je imela Demokratska zajednica sejo. Ugleden član zajednice je izjavil nastopno: Obravnavalo se je o dveh možnostih: da vlada ali odstopi ali pa ostane na krmilu in apelira na narod. Tretja možnost, nova pogajanja z opozicijo, je stopila popolnoma v ozadje, ker je Demokratska zajednica raziranj, da je Protičevo pismo odvzelo vsako možnost sporazuma. Demokratska zajednica se bo pečala z vprašanjem novih volitev. Ker pa za dežele, ki so pripadale Avstro-ogorski monarhiji, ni skupnega volilnega zakona, bo uveljavljen srbski volilni zakon za vse kraljestvo. Z ozirom na sodelovanje vseh plasti naroda mobilno stanje države ne bo povzročalo nobenih težkoč, ker se zunanjepolitičen položaj nemoteno razvija.

LDU. Beograd, 13. septembra. Pri današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o vprašanjih zunanjih politik.

Demisija. LDU. Beograd, 13. septembra. Danes dopoldne je predložil predsednik ministrskega sveta Ljuba Davidović Njegovemu kraljevemu Visočanstvu prestolonasledniku Aleksandru demisijo celokupne vlade. Motivacija ostavke slove: Vaše kraljevo Visočanstvo! Najnovejše vesti z mirovne konference v Parizu so zelo neugodne. Brezuspesna so bila vsa prizadevanja vlade in naše mirovne delegacije, da se v mirovni pogodbi z Avstrijo in v politični pogodbi o narodnostnih manjšinah črtajo, oziroma vsaj ublažijo gotove dolžbe, ki pomenijo kršitev naše državne in narodne suverenosti in ogrožajo naš mirni razvoj v bodočnosti. Vlada se ni mogla odločiti, da pristane brezpogojno in podpiše take akte mednarodnega značaja, kjer ne velja niti načelo reciprocitnosti. O tem vprašanju je vlada obvestila tudi predstavnike strank, ki niso zastopane v vladi, ter jih vprašala za svet. Tudi oni so izjavili, da se takim zahtevam ne more ugoditi. Ker ne more in neče sprejeti za državo določb, ki omejujejo njeno suverenost, je vlada, upoštevajoč razpoloženje javnega mnenja in državi, sklenila predložiti Vašemu Visočanstvu svojo ostavko. Preverjena je, da izpolnjuje s tem činom svojo prvo dolžnost tako napram Vašemu Visočanstvu, kakor napram državi. Zahvaljujoč se za zaupanje, katero je Vaše Visočanstvo blagovoljno izkazati mojim tovarišem v vladi in meni, prosim Vaše kraljevo Visočanstvo, da uvaža ostavko in veruje v mojo popolno

učenost. Beograd, 12. septembra 1919. Predsednik ministrskega sveta Ljubomir Davidović. Prestolonaslednik je demisijo kraljeve vlade sprejel.

Okrog krize. LDU. Beograd, 13. septembra. Do sestave novega kabineta bo vodilo državne posledesodanje ministrstvo.

LDU. Beograd, 13. septembra. Glede sestave novega kabineta se govori v političnih krogih, da žele demokrati koncentracijsko vlado pod predsedstvom dr. Draže Pavlovića, dočim bi hoteli radikalcji in Narodni klub imeti Stojana Protića kot ministrskega predsednika. Dr. Pavlović se je začel pogajati z raznimi političnimi skupinami.

Apel Dalmacije. LDU. Split, 13. septembra. (DDU.) Apel Dalmacije na Narodno predstavništvo: »Gospodu predsedniku Narodnega predstavništva Draži Pavloviću, Beograd. Podpisani, brez ozira na strankarsko pripadnost, tolmači mišljenja cele Dalmacije, pošiljajo s tem preko Vas narodnim poslancom naše kraljstva ta-le apel: Z ozirom na težko mednarodno situacijo, ki nalaže naši delegaciji na mirovni konferenci v Parizu skoro nepremagljivo nejednako borbo ne samo glede obvarovanja tisočev kvadratnih kilometrov našega narodnega teritorija in rešitve stotisočev našega ljudstva, temveč tudi glede obrane naše narodne časti in najvitalnejših ekonomskih interesov naše države, z ozirom na rešenje velevažnih problemov notranje politike, razvrite vsako strankarsko in osebno borbo in namerite vso svojo pozornost in delavnost za vrhovne interese domovine. Občinstvo Dalmacije z največjo nestrpnostjo spremlja boje, ki se odigravajo v Narodnem predstavništvu. Ne more drugače, kakor da pozivlje vse voditelje parlamentarnih strank in skupin, da napravijo konec temu stanju in da zagotovijo normalno uspešno delovanje Narodnega predstavništva in celokupne uprave. Vse obstoječe spore bo rešil s svojim zdravim instinktom narod sam, ki je kljub vsem nasprotstvom svojih poslancev v ogromni svoji večini složen in edinstven. Naj se ta narod čimprej pozove, da izreče svojo suvereno sodbo. — Dr. Vekoslav Skarica, škof, dr. Carič, Edvard Grgić, monsg., Fran Bulić, dr. V. Niseteo, dr. Kajo Bulat, Ivan Dinko Ilić, dr. Ante Stambuk, dr. Ivan Majstorović, dr. Ivan Tartaglia, fra. Ante dr. Ganchević, pop Jovo Matijašević, pop Milan Tršić-Duboković, dr. Prvislav Grisogono, dr. Ivan Bulić, Stevo Petrović, dr. Jakša Račić, prof. Dušan Mangšić, dr. Pavel Perat, dr. Nikola Ljubić, dr. Josip Beroš, Jovo Matačić, Ante Culić, Ante Strotković, Jozo Ferić, Roko Culić, Stjepan Roca, don Marko Kalodjer, Grgo Kaliterna, Vicko Ferić, Jakob Culić, Milan Marušić, don Fran Ivanšević, Ivo Antičević, dr. Josip Arambašin, dr. Božidar Stambulić, dr. Ante Makale.

Akademiki-begunci proti strankarskim borbam. Zagreb, 14. septembra. Z ozirom na to, da se nahaja v Zagrebu veliko število akademikov-begunciev iz okupiranih krajev Slovenije, Istre in Dalmacije, ki so nezadovoljni s političnimi dogodki v Beogradu, sklicalo je združenje jugoslovanskih akademikov-begunciev v prostorih Akademskega doma skupščino, na kateri so razni govorniki ostro obsojali politično strankarstvo in teh najusodepolnejših časih, v katerih se nahaja naša država. Po živi debati, ki je trajala

da. Greš v hrib in na vrhu naletiš nenadoma na močvirje, jelševa gošča s trsjem in mahom, v katerem žvrka voda, da si oprezno iščeš pota vstran. Malo naprej zopet jezero, do polovice že prerasto s trsjem in bičjem. Zopet drugod močvirna ravnica, ki se ji brž pozna, da je bilo v nji nekoč jezero. Koračiš v drugo smer, pa ti izza ljubkega grička pripelje kmet nasproti v — šote.

Pri teh nenavadnih pojavih se moraš tedaj brezpogojno zanimati za morfogenezo dežele. — Po vsej tej veliki kotlini se je nekdaj pomikal ogromen ledenik proti vzhodu. Segal je proti vzhodu še čez Velikovec, končujoč le malo zapadno od Rude, Lipice in Pliberka. Led je obrusil površino dotedanje kotline, ogledal globlje tla, sestoečja iz mehkejših kamnin ali iz proda, dočim je imel manj uspeha nad trdnejšimi kamninami. Te moke še danes v več ali manj strmih, dostikrat izoliranih hribov ter kopah iz pokrajine; kjer so masivnejše, kakor med Dravo in Vrbskim jezerom ter Glino, pa tvorijo bolj okroglaste, trdno obokane hrbte. Mase ledu, ki so se pomikale proti vzhodu v debelosti do 500 metrov, so se držale z glavnimi tokovi pred vsem že obstoječih dolin, so jih pa tekom stoletij zelo poglobile in razširile. Tako se vleče razmerno veliko preširoka dolina mimo

Blaškega jezera in Ledenic proti vzhodu. Drugo tako dolino predstavlja Vrbsko jezero in nje podaljšek v ravnini pri Celovcu, ob Glini in Krki. Spet druga taka dolina je globel, v kateri leže Skofice, Hodiško jezero in dr. — Reke, ki so preje tekle od severa in juga po najbližji poti proti sredi Kotline, so se umikale pred robom mase ledu ter morš, nabirajočih se pred njim, in tekle po novih potih v velikem ovinku. Tako je doselaga Krka s svojimi množestvilnimi pritoki šele po poteku mimo Grebinja in Rude reko Dravo, ki je takrat šele ravnokar izvirala izpod ledenika. Stare struge Krke ni težko zasledovati v dolini od Grebinja mimo Vovbr proti Trušnjam. — Slično se je obrnila Bela pri Žitari vasi proti severovzhodu ter potekala ob južnovzhodnem robu Podjune proti Dravi proti Pliberku.

Ko so ledeni dobi sledili zopet toplejši časi, se je velikanski ledenik umikal proti zapadu, se manjšal, krčil in nižal ter se odmikal vedno višje pod vrhove alpskih grebenov — v svoje današnje pozicije. To umikanje pa se je vršilo v krajših ali daljših presledkih. Kjer se je nahajal konec umikajočega se ledenika dlje na istem mestu, povsod se je nabral od njegovem robu kup kamnina, ki ga je nanosila ledena reka. Taki kupi kamnina, morene, tvorijo

še danes po mnogih krajih nizke, raztegnjene gričke, včasih razpostavljene v velikih lokih, včasih v ravni vrsti drug za drugim. Opazujemo jih zlasti v velikovski okolici, v Podjuni dolini, v grabštajnski okolici ter ob Vrbskem jezeru.

Ko je bila kotlina zopet brez ledu, je bila njena površina z ozirom na prejšnje lice močno spremenjena. Sedaj pa se e začela vnovič spremenjati. Preveč poglobljene dele je zalila vodt, nastala so jezera. Kjer je bil med morenami odtok oviran, so se tudi razlila jezera ali pa so nastala vsaj močvirja, barja s šotišči. Reke so si poiskale po nižje ležečih globelih čim bližji iztek proti sredini v Dravo, kateri je tudi ostala pregloboka dolina in jo je morala vsled tega hitro zasipati s prodrom.

Razlago vseh današnjih površinskih posebnosti naše Koroške nudi torej študij ledene dobe. Tu imamo zanj preimenter primer; v celih Alpah nimamo za to boljšega vzgleda. Poskusil sem opozoriti na to okolnost, v času, ko smo kazali na važnost in vrednost Koroške v najrazličnejših ozirih. Ne seveda, da bi bil tako nerealističen, da bi mislil, da moment bo kje le količkaj učinkoval. Naša mlada univerza pa bo lahko hvaležna usodi, da ji je prepustila v taki bližini tak prekrasen študijski objekt in učno sredstvo obenem; ge-

ološki in geografski oddelek imata tu del svojega laboratorija. V zvezi z lepo ohranjenimi glacialnimi terasami Gorenjske bo Koroška vedno hvaležna polje za znanstvene univerzitetne ekskurzije ne le Ljubljani, temveč tudi Zagrebu in Beogradu, ki bo imel v oddaljenem gorovju Črne gore in najsevernejše Albanije le minijaturni primer poledenitve, kakor ga je mojstrsko dognal in raziskal naš znanstveni prvak — Cvijić.

Koroška je dežela jezer. Ni čudno, da so tu doma pesmi.

»Gor čez izaro, gor čez gmalnico ...«

En dan pešpota me je pot privedla mimo nič manj ko šest jezer. Od večjih so Blaško, Hodiško in Klopinsko — ki pa niso vsa všteta med šestorico — po obsegu medseboj precej enako velika. Najobsejnejše je vendarle Blaško jezero, ki je malo večje od Blejskega, dočim med slednjim in Hodiškim ter Klopinskim ne bo veliko razlike glede razsežnosti. Vsa Koroška jezera z Vrbskim vred napravilo vtis pokojnih odpočivališč, ki jih vse prekaša Blejsko s svojo mladostno živahnostjo, prekipajočim veseljem. Sicer ima tudi Vrbsko veselejši značaj, ali v tem veselju je nekaj ustavičnega, mirnega.

Poleg Vrbskega ima dozdej največ tujskega prometa Blaško jezero, ki ga obdaja tudi zelo veliko vil s kopalnišnimi napravami. In vendar se mi zdi to jezero od navedene trojice samo po sebi še najmanj prikupljivo. Jezero Hodiško in Klopinsko obdajajo po večini z gostim gozdom poraščeni griči, ki sicer niso visoki, pa dajo vendarle s strmejšimi pobočji jezeru slikovitejši značaj. Blaško jezero pa leži nekako preveč na planem, skoro bi rekel sredi ravnine, zakaj skoro na vseh straneh se dviga okolica le polagoma in za neznatno višino. Pač pa pozivljajo pokrajino pisani pasovi njiv tu in tam po pobočjih in pred vsem bližnji vrhovi Karavank, med njimi zlasti ostro in pravilno izklesani stožec Jepe s »Turško glavco«. Kakor večina koroških jezer je Blaško zelo plitvo, obrežje je na dosti krajih močvirno. Tudi otok sredi jezera vsled svoje neznatne višine ne pride prav do valjave. Splošno sliko pozivljajo številne vile na severni in južni strani jezera. Da se je tako povzdignilo kot letovišče, zato se ima zahvaliti pač predvsem bližini Beljaka in poleg tega seveda bližini visokih Karavank. Soditi je torej, da bo tudi v novih državnih mejah ostalo kot letovišni kraj na dosedanj višini.

(Konec prihodnjik)

Šte dve uri, je bila sprejeta ostra resolucija, ki pozivlja očete domovine na slogu in red v korist edinstveni Jugoslaviji. Resolucija je poslana predsedniku Narodnega Predstavništva in se glasi: Jugoslovanski akademiki, begunci iz okupiranih krajev Slovenije, Istre in Dalmacije brez razlike stranke in političnega prepričanja glasovali so na shodu dne 14. t. m. enoglasno za sledečo resolucijo: 1.) V času historičnih trenutkov, v katerih se definitivno rešuje usoda Jugoslavije na mirovni konferenci v Parizu, zapopadajoč težko zunanjo in notranjo situacijo, v kateri se nahaja država, ostro protestirajo proti kratkovidni, osebni in strankarski borbi, ki jo vodijo politične stranke v naši še popolnoma neurejeni zemlji; 2.) obsojajo nepatriotsko delo in držanje ter sabotažo „narodnih poslancev“ v sedanjem Narodnem Predstavništvu v Beogradu, ki zaslepljeni po strankarskem trganju pozabljajo državni ideal edinstvene Jugoslavije; 3.) omladina, ki vedno nosi v svojem srcu plemenite ideale svojega naroda, apelira na vse karakterne elemente, da prenehajo s protidržavno in v tem času zločinsko borbo, ki degradira v tujem svetu našo državo na poslednje satrapije; 4.) po stoletnih borbah za končno ujedinjenje vseh Jugoslovancev se onaista omladina, ki je v tej borbi največ zastavila, zgraža se nad delom in obnašanjem naših politikov in jim sporoča, da v nas še vedno teče kri naših drugov Kukića, Dojčića in Principa.

Zagreb, 14. septembra. V nedeljo 14. t. m. ob 11. uri predpoldne je bila sklicana v veliko dvorano Akademskoga doma skupščina vse akademske omladine brez razlike strank, da razpravlja o politični situaciji v deželi in v delu sedanjega N. P. v Beogradu. Ker se nahaja v Zagrebu relativno malo število dijakov Zagrebske univerze, da bi zavzeli stališče in predlagali resolucijo v imenu vse akademske omladine, odnehal je bil odbor od prvotne nakane in odgodil to skupščino, tako da se je vršila samo skupščina akademikov-begunciev iz okupiranih krajev. Tej skupščini kajpada so prisostvovali tudi vsi ostali akademiki, ki se nahajajo v Zagrebu.

Pogajanja v Beogradu. Beograd, 15. septembra. Včeraj (v nedeljo) se je ves dan vršila seja načelnikov parlamentarnih klubov, na kateri se je razpravljalo o rešitvi krize. Demokratska zajednica je izjavila, da pritrjuje temu, da bi predsednik Narodnega predstavništva dr. Draža Pavlovič prevzel sestavo koncentracijskega kabineta, držec se programa razrešitve aktuelnih zunanje - političnih vprašanj in predložitve volilnega zakona. Precej sovražno so se izjavili radikali, ki očitno forsirajo kombinacijo, da bi Stojan Protić zopet prevzel ministrsvo predsedstva in skušal sestaviti koncentracijski ali pa vsaj koalicijski kabinet. Za dr. Pavloviča so se izjavili tudi zastopniki manjših skupin, kakor Stojan Ribarac in Marko Trifković. Senzacija je vzbudila izjava Narodnega kluba, ki se je odkrito izrekel za to, da bi Stojan Protić sestavil kabinet. V tej situaciji je bilo Jugoslovanskemu klubu jako neprijetno, da bi pokazal barvo. Komčno se je tudi on izjavil za kombinacijo Draže Pavloviča. V političnih krogih se smatra, da bo z ozirom na gospodstvaljnost radikalcev jako težko, da bi se mislila dria Pavloviča posrečila.

Zvečer je poklical prestolonaslednik regent na daljšo avdijenco najprej Stojana Protića in potem Svetozara Pribičevića, nakar so se klubi zopet sestali na posvetovanja, ki so trajala pozno v noč.

Z ozirom na možnost, da se kombinacija z drjem Pavlovičem ponesreči, se razmotirajo druge eventualne možnosti in se smatra za gotovo, da v tem slučaju regentova izbira ne pade na Stojana Protića, marveč na kakšnega vodilnega politika Demokratske zajednice, ki bi iznova poizkusila z demokratsko - socialistič. blokom in pritegnitvijo manjših skupin sestaviti koalicijski kabinet, ako bi opozicija odklonila vstop v koncentracijo.

Mnogo se razmotirva tudi še četrta možnost rešitve krize, — pod predsedstvom vojvode Živojina Mišića, ki bi sestavljal kabinet iz uradniških krogov, in ki bi od zbornice zahteval izpolnitev dolžnosti napram državi z ozirom na zunanje politične potrebe.

Reški puč. Beograd, 15. septembra. Vesti, ki so prišle preko Švice v Beograd o dogodkih na Reki in o d' Annunzijem puču, vzbujajo tu veličansko pozornost. O podrobnostih še ni jasnosti, vendar je znano, da se na meji reškega mesta še vedno vrše mali spopadi, ki se jih udeležujejo laške čete proti našim in angleškim, katere poslednje so se umaknile na Sušak.

Da je d' Annunzijev puč dogovorjen z laškimi uradnimi krogi, izhaja tudi iz tega, da je zavezovalni general na Reki nekaj dni pred pučem dal misljal, da so gospe

višjih laških oficirjev Reko zapustile. Z laške strani se govori, da so angleške čete obnašale deloma prijazno nasproti Lahom s tem, da niso hotele iti v boj proti njim, druga verzija pa pravi, da so se umaknile na Sušak. Francozi so se umaknili na svoje bojne ladje.

Da stoji za dogodki oficijelna Italija in da se samo poslužuje komedijantske figure d' Annunzijske, se vidi tudi iz tega, da prihajajo sedaj iz zasedenega ozemlja italijanske čete v velikih množinah na Reko, z njimi močna artiljerija. Očitno se Italija boji, da bi jo mogla kakšna druga interesirana država vreči iz tega mesta.

Zopet nesrečni Pašić. Beograd, 14. septembra. Zunanje politična vprašanja so popolnoma izpodrinila zanimanje za notranjepolitično krizo. Vse čuti, da ni več važno, ali ima vlada kvorum in dvanajstine ali ne. Vsakdo uvideva, da mora na hitro rešitev vprašanja vlade mnogo bolj vplivati druga činjenica, namreč da je naša mirovna delegacija v Parizu zaenkrat odklonila podpis mirovne pogodbe z Avstrijo. Ta odklonitev se je izvršila v takih okolištinah, da ima vlada posla čez glavo, da uredi zadevo. Govori se, da je dala vlada delegaciji instrukcije, da naj utemelji odklonitev podpisa z načelnimi razlogi. Po teh instrukcijah bi se bilo moralo podvzeti vse, naj bi se celo v zadnji uri odstranile vse zapreke, ki niso dovolile podpisa z ozirom na kršitev naše suverenosti, in ki bi se bile lahko odstranile. Zalobog pa izgleda, da je predsednik naše mirovne delegacije vključno jasnim instrukcijam, ki jih je dobil od vlade, dal celi zadevi popolnoma drugačen značaj in utemeljil odklonitev podpisa z povsem slučajnimi okolištinami, kakor da ne pripisuje zadevi važnosti. Čuje se celo, da se ni prav nič oziral na stvarne zahteve vlade in na stališče države, čeprav so to stališče nekaj dni poprej v konferenci izrecno odobrili tudi zastopniki opozicije. S tem je Pašić spravljal državo v neprijeten in težaven položaj. Politika radikalcev pač ostaja sama sebi zvesta. Pašić je že svoječasnno preprečil, da bi Jugoslavija bila oficijelno priznana kot voljoča se država istočasno s Čehi, zadrževal je politično utrjevanje Jugoslavije med vojno, njegov kum Velizar Janković je zahteval, naj bivši habsburški deli Jugoslavije plačajo vojno odškodnino, Janković je prodajal olje, Pašićev sin je platno, Ninič je rušil finančne in Pašić kot predsednik mirovne delegacije sedaj nadaljuje to delo, dočim je njegov drug Protić izzval krizo in jo skupno z drjem Korošcem napravil za permanentno. Kam naj to vodi?

Kaj bo s podpisom mirovne pogodbe z Avstrijo? Beograd, 15. septembra. Vsled energičnega nastopa našega zunanjega ministra so se začeli razgovori naše mirovne delegacije z Antanto zaradi naknadnega podpisa mirovne pogodbe z Avstrijo. Ponuja se nam sedaj izhod v tem zmislu, da bi g. Clémenceau pisмено izjavil v imenu Švice, da smatra člen 51. mirovne pogodbe za izpolnjen s tem, da se sestavi za sedaj posebna konvencija, po kateri bi se reševala sporna vprašanja, tako da bi razven te konvencije ne stavila Antanta do nas nikašnih drugih zahtev v izpolnitve pogodbe. (Kakor smo že pred dnevi poročali, je bil to skrajni jugoslovanski predlog.)

Seja Narodnega predstavništva. Beograd, 15. septembra. Danes popoldne ob 4. uri se bo vršila formalna seja Narodnega predstavništva, na kateri bo predsednik naznanil, da se nahaja kabinet v demisiji, ki je sprejet. Seja se bo na to odgodila.

Svojčas naznanjanje, a vsled nastalih ovir odpovedani veliki ljudski tabor v Ločah blizu Baškega jezera se vrši ob vsakem vremenu v nedeljo, dne 28. septembra 1919. Govorniki, med njimi gg. predsed. dež. vlade Dr. J. Brejc, general Majster, prelat Kalan, posl. Grafenauer so zagotovljeni. — Razna društva so prijavila svoje sodelovanje. — Poseben vlak iz Ljubljane do Baškega jezera in nazaj. — Svira vojaška godba. — Vse priprave so teku. — Narodni odbor v Ločah.

Ob skrajni, nam krivično začrtani meji na rajskih obalah sinjega Baškega jezera hočemo dati duška našim čustvom ob prisotnosti naših bratov iz vse Slovenije in daljnega juga in veličastno proglasiti svojo kremenito voljo za združitev z Jugoslavijo. Pozivljamo vse narodne odbore po Koroškem, posebno pa one v Rožu, da ta dan opustijo vsakršne prireditve in iščejo svojo dolžnost v tem, da zberejo in dovečejo vse, ki čutijo narodno, vse, ki potrebujejo poduka in moralne opore, 28. sept. v Loče. Vsa koroška društva bodite pripravljena, da svečano nastopite na taboru, kakoršnega Rož že dolgo ni videl! Vsa Slovenija, vsi Rožani, na plan! Zgornji Rož! ti pa se ogri s prazničnim plaščem, krasje se z narodnimi zastavami za veličastni sprejem obiskovalcev, osobito odličnih gostov z onstran Karavank! Od Jepe do Dobriča, daleko čez Dravo in tlakaj do zadnjih slovenskih koč v Zilski dolini ta dan naj se razlega in odmeva slovenska, koroška pesem, naš donj krepki naš glas, da smo mi Slovenci v Gorotanu edini pravi Praporci, ki imamo stoletna predprajca, odločati usoda

svoji zemlji. Vsemu svetu hočemo zakričati naš klic, — da po stoletni trnjevi poti ne zaslužimo hlapčevanja in novega biča, temveč svobodo, prostost bratov med brati.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Stari Szegeđin zaseden. LDU. Veliki Bečkerek, 12. septembra. Stari Szegeđin sta zasedli dve srbski stotniji. Francozi, ki so se nahajali do sedaj v Szegeđinu, so preko Romunije odpotovali v svojo domovino. Srbi so dovolili, da madž. voj. formacije obstajajo še nadalje in vrše redarstveno službo.

Po Koroškem. LDU. Borovlje, 13. septembra. Predsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Janko Brejc je s spremstvom nadaljeval svoje nadzorovalno potovanje. Obiskoval je Žihpolje, St. III, Lagoroves, Skofjice, Hodiše, Ribnico, Otok, Vetrinje ter Zrelec. Povsod je bil z navdušenjem sprejet. Deputacije iz imenovanih občin so izrazile svojo zvestobo Jugoslaviji in hvaležnost za skrb vlade za slovenski del Koroške. V Vetrinju sta pozdravila predsednika nemški župan in nemška deklica s šopkom. Župan je obljubil lojalnost nemškega prebivalstva. V Zreclu zbrani zastopniki prebivalstva so posebno naglašali prometne potrebe, zahvalili se za nove cestne zveze, ki so že v delu ter izrazili splošno zadovoljnost s prehrano.

Plačani agitatorji. LDU. Beograd, 12. septembra. V Daruvuru so bile aretirane štiri osebe, ki so z letaki boljševiške vsebine skušale zasedati med kmetsko prebivalstvo državi sovražno gibanje. Vodja agitatorjev, brezposelni Josip Simon iz Daruvura je bil izročen vojaškemu sodišču.

Iz Prekmurja. Okrajni sodišči v Murski Soboti in Dol. Leudovi sta bili dne 9. odnosno 10. t. m. prevzeti v upravo poverjenštva za pravosodje v Ljubljani.

Jugoslovanska novinarska zveza. LDU. Zagreb, 13. sept. Danes popoldne je imelo hrvatsko novinarsko društvo skupščino, na kateri je bil izvoljen novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen novi odbor. Za predsednika je bil izvoljen Toni Šlegel in je bil odbor pooblaščen, da izdela načrt za osnutje jugoslovanske novinarske zveze. Nadalje je bila sprejeta resolucija, ki zahteva od kraljevske vlade ukinitje cenzure in svobodo tiska.

Comte Begouen o Jugoslovanih pred 32 leti. Iz Pariza se nam piše: Ravno kar je izšla knjiga, katere naslov se glasi: Comte Begouen: Chez les Yugoslaves il y a trentedix ans. Lettres au Journal des Débats 1887—1888. (Med Jugoslovani pred 32 leti. Pisma Journalu des Débats 1887—1888.) Editions Bossard, 43, Rue Madame, Paris 1919. — Pisatelj je znani Comte Begouen, stari prijatelj Jugoslovancev, ki je s slovitim journalstom Gauvain v pariškem listu »Journal des Débats« poseben med mirovno konferenco neumorno in pogumno zagovarjal pravice Jugoslovancev v tej knjižici je pisatelj zbral pisma, ki jih je pred 32 leti s svojega potovanja po jugoslovanskem ozemlju pisal v domovino in ki jih je prijavil tedaj »Journal des Débats«. Pisma so polna dragocenih zgodovinskih reminiscenc. Osebnih doživljaj in opercuji naravnost proroškega značaja dajejo tem pismom baš v sedanjem času posebno mikavost. — Noben Jugoslovane ne bode brez ginenosti čital teh pism, v katerih Begouen direktno javnosti, ali svoji ljubljani mami, ali svojemu bratu hoče obrazložiti, kaj so Jugoslovani, kakšna je njih kultura, kakšno je njihovo politično stremljenje itd. Da bi mi bili imeli več takih mož kakor je Begouen, med Francozi, Angleži in Amerikanci, bi stala naša stvar povsem drugače posebno francoski, angleški in ameriški svet nas doledaj ni prav nič poznal in to je bilo deloma pač naša lastna krivda. — Begouen konstatira v teh pismih že pred 32 leti, da je Trsteniklave v slovenskem ozemlju (stran 15) in da ga je prvi korak iz mesta prvi del v popolnoma slovenski milfeu (stran 9). — O Jugoslovanih navéde dve simpatični potezi: njihovo izredno gostoljubnost (stran 25), s katero so ga naravnost obiskovali v Ljubljani, Zagrebu in Djakovu in njihov goreče narodno čustvovanje. Begouen, ki je poznal iz domovine samo državno misel, je šele med Jugoslovani razumel silno moč narodne ideje. Zelo prijetno je bil pisatelj iznenaden, da je našel v tistih časih med Jugoslovani globoko vkoreninjene simpatije do Francozov. — Z bistrim očesom spozna mladi Francoz že tedaj vso pogubonosno pogrešnost avstro - madžarske politike. — Kako resnično nam zveni njegova sodba o Madžarih na strani 49: »Njihova politika se mi ne zdí dalekovidna, sila še nikdar ni ustvarila kaj trajnega«, posebno danes, ko se je ves madžarski sistem zrušil v prah in pepel! Klasično so pa Hrvatje v Zagrebu izsilili svoja takratna čustva napram Madžarom v epopejne besede: »Bolje je umreti nego umirati« str. 49. — Najdragocnejši so zvojnini na nepo-

zabnega Strossmayerja, s katerim je pisatelj zelo zaupno občeval. Begouen ga slika kot klicarja in prvobornitelja jugoslovanske ideje! Kako proroško nam zvane sedaj besede velikega vladike, ki jih je govoril tedaj mlademu Francozu (stran 125): »Si morete li misliti, da je logično in vsled tega sklep Božje Previdnosti da naj bodo Slovenci, Hrvatje, Dalmatinci, Bosanci, Črnogorci itd. razdeljeni na različne države, ko so vendar istega slovanskega plemena!... Dosti so napredovali, da lahko sami sebe vladajo!... Jaz imam vero v bodočnost našega naroda in prišel bo dan, ko bodo padle one barijere, ki so jih ljudje umetno postavili, kajti dogodki, silnejši od teh ljudi, jih bodo podrli.« — O Strossmayerju pravi Begouen (str. 98): Dve veliki ideji ste ga vodili: »Moralni in intelektualni prepoved Jugoslovancev in združenje pravoslavne in katoliške cerkve. — Njemu je bila pred očmi velika zgodovinska naloga Slovanstva, ki naj obstoja v tem, da zdravo Slovanstvo pretvori in presnovi celo zahodno Evropo, a to se mu je zdelo le mogoče, ako bo Slovanstvo zedinjeno in razkol odpravljen. — Upal je, da se nekada dne njegov ideal uresniči in dejal je Begouenu: Takrat ne bom več med živimi, a imel bom tolažbo, da sem vsaj deloval za ta cilj.« — Opozarjamo vso jugoslovansko javnost na to knjižico in jo priporočamo, pisatelju pa bodimo hvaležni, da tako dosledno in vstrajno goji vezi med nami in Francozi. Pisatelj izpolnjuje važno misljo za nas med Francozi, ker jih seznanja z našimi zadevami, njegova beseda pa je tem vplivnejša, ker poteka iz osebnih izkušenj.

Neodrešena domovina.

D' Annunzio — zapovednik Reke. LDU. Reka, 13. septembra. Na Reki je v imenu in s podporo oblasti prevzel D' Annunzio upravo v svoje roke. Izvršil je vstajo v sporazumu z reškim Consiglio Nazionale ter poveljnikom reške legije. Došel je v gubernijalno palačo ter zapovedal general Petalugu, naj preda oblast v njegove roke. General Petaluga je interniran v gubernijalni palači. D' Annunzio je proglasil aneksijo Reke v imenu Italije. Arditi, italijanski vojaki in oboroženi reški prostovoljci podpirajo D' Annunzija.

Vlada proti D' Annunziju — v resnjem pa z njim. LDU. Berlin, 13. septembra. (ČTU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Berna: D' Annunzio je za rešitev Reke vpriporil podjetje, ki spominja na Garibaldi pa je zelo enak opereti. Na čelu prostovoljcev, ki jih je organiziral sam in ki obstojajo iz grenadirjev in nasakajočih čet, s strojnimi in oklopnimi avtomobili je v petek vkorakal na Reko. Stori je to popolnoma na tihem in brez vednosti vlade. Ta čin je po vsej Italiji povzročil veliko pozornost. Kakor se uradno poroča, je vlada ukrenila proti temu energične korake, ker bi zadeva lahko imela resen konflikt z entento.

LDU. Lugano, 13. septembra. (ČTU.) Prevarat Gabriela D' Annunzia na Reki je zbudil velikansko razburjenje. Vest o tem je zbudila v italijanski zbornici veliko senzacijo. Ministrski predsednik Nitti je vdaril s pestjo ob mizo, ko je napram vojnemu ministru grajal ta primer nedisciplinarnosti v italijanski vojski. D' Annunzio je v zadnjih tednih v večjih italijanskih mestih zbiral prostovoljce za pohod na Reko. Četo so se zbirale v Ronkih ob izlivu Soče, od koder so se v nočnih pohodih spravljale na Reko.

Reška komedija. LDU. Reka, 13. septembra. »La Vedetta d'Italia« pripoveduje v svojem poročilu o puču na Reki, da so se udeležili pohoda na Reko v prvi vrsti en bataljon 2. polka grenadirjev, 1., 8. in 22. oddelk arditov in en škadron konjenice. Medzavezniško poveljništvo na Reki je odposlalo oddelek brigade Sesia in oklopne avtomobile, ki bi bili morali za vsako ceno ustaviti pohod, ki so se pa enostavno pridružili demonstrantom. Poveljnik pohoda je bil polkovnik Repetto, ki je po reškem županu dr. Vio povzel besedo in razbalkon guvernerske palače proglasil prikljupitev Reke v imenu italijanskega kralja.

LDU. Trst, 13. septembra. Radi dogodkov na Reki vlada v italijanskih nacionalističnih krogih veliko navdušenje. Zbirajo se prostovoljci, ki odhajajo na Reko. Baje je dosedaj v tržaški legiji vpisanih preko 1500 prostovoljcev. — Glasom vesti, došlih z Reke, se nahaja reška angleška posadka na Sušaku, francoska pa se je ukrcala na štacijske ladje.

LDU. Trst, 13. septembra. Agenzia Stefani priobčuje naslednjo vladno objavo o reškem puču: Po vesteh, ki so dosepele tekom popoldneva, so nekateri oddelki grenadirjev in arditov s strojnimi in oklopnimi avtomobili odšli iz Ronk in dospeli opoldne na Reko. Z njimi je bil Gabriele D' Annunzio. Z Reke ni bil javljen do polnoči nikakršen nered. Vlada je dala najenergičnejši ukaz, da se nemudoma zaustavi to gibanje in ugotovi odgovornost za ta prav tako nevarni kakor škodljivi čin.

LDU. Beograd, 14. septembra. Iz Bakra se poroča: Zveza z Reko je pretrgana. Ob Rečini stoje arditi, ki patrolirajo tudi po Reki. Naše oblasti so se umaknile na Sušak. Francozi in Angleži so se zabarikadirali. Naša skladišča so s strojnimi zastraženja. Cestna drhal je potrgala vse razobešene zavezniške zastave in jih pometala na cesto. Do krvolitja došle ni prišlo. Ne ve se, kako stališče bo zavzel francoski general napram neredom na Reki.

Zopet demonstracije proti nam v Trstu. LDU. Ljubljana, 13. sept. Davi iz Trsta došli potniki pripovedujejo, da so bile sinoči zopet demonstracije proti Jugoslaviji v Trstu. Okoli 23. ure se je zbralo kakih 150 mladčev, in so korakali pred Narodni dom, na čelu jim štirje italijanski častniki in šest italijanskih arditov ter se na to odstranili, ne da bi napravili večje škode, ker so natakari pravčasno zaprli okna in vrata. Nato so šli pred kavarno Commercio in Fabris, vzklikajoč »Dol z Jugoslavijo! Ven z Jugoslovani!«, napravili pa niso nobene škode. — Zvečer je pred kavarno Savoia (prejšnja Exelsior Palace Hotel) napadel italijanski častnik francoskega ter ga oklofutal in prepetel. — Skoro celo noč so zvonili zvonovi, ne ve se pa prav čemu. Govori se, da je to znamenje, da se zbiraljo prostovoljci za Reko. Na Opčinah se je teh prostovoljcev zbralo 200 do 300 ter so pravili, da gredo na pomoč ogroženim bratom na Reki. — Natančnejši podatki še manjkajo.

Težaven položaj koroških Slovencev onstran demarkacijske črte. Kakav nevarnost preti našemu življu oziroma tudi nam naklonjenim Nemcem v krajih Koroške, ki so v Nemški oblasti, izhaja iz obupnih klincev in poročil, ki prihajajo z onstran demarkacijske črte. Po teh poročilih se že sedaj, ko glede končnoveljave pripadnosti raznih občin sedanje nemškega področja še ni izpregovorjena zadnja beseda, ponavljajo dejanski napadi na naše ljudi in na vsakogar, o komur Nemci domnevajo, da jim ni dovolj zanesljiv. Najzlostnejše pa se kaže vsa propalost v tem, da se v svoji nebrzdani strasti in nepopisnem sovraštvu celo ženske dajo zavajati k takim podlostim. Tako je n. pr. pred kratkim v celovski okolici napadla neka ženska 14letno deklico, ki je pasla domačo živino, pretepla otroka, metem pa krčala: »Ti prokleta Slovenka, ti srbska k... mi vam bomo že pokazali, ko enkrat slovenski vojaki odidejo s Koroškega. Premalo je bil tepen tvoje oče, pa jih bo že dobil!« Tudi njen oče je bil ob tukajšnjih Volkswehrovcev, ki so zdaj v čvilu, dne 2. avgusta t. l. s kamenjem napaden in na tla pobit. Omenjena deklica je bila tudi že poprej napadena od dveh fantalnov in tepena. Med svojim surovim ravnanjem pa sta upila: »Živio Slovenci!« Vse Slovence onstran demarkacijske črte Nemci trajno zasledujejo, jim delajo vsemogoče neprimke, pošiljajo grozilna in zasramovalna pisma ter jim prete, da jim bodo požgali hiše itd. Iz vsega tega se da posneti, kaj čaka naše koroške brate, ako bi se Nemcem res posrečilo, ugrabiti kak kosček slovenske zemlje več, nego jim je v itak preobili meri že dosedaj prisojeno.

Slovanski svet.

Reformno gibanje med češkimi duhovništvom. LDU. Brno, 13. septembra. (ČTU.) V Besednem dumu je zborovalo okoli 400 čeških duhovnikov iz Moravskega. Obravnavali so smernice glede cerkvenih reform. Pater Krolcher je poročal o uspehu poslanstva, ki je interveniralo v Rimu in je priporočal, da naj se postopno zakonitim putem. Pater Hoffer pa se je izrekel za to, da se cerkvene reforme in posebno odprava celibata izvede via facti.

Galicijska LDU. Dunaj, 14. septembra. (ČTU.) Kakor poroča »Neue Freie Presse« je izjavil državni podtajnik in član ukrajinskih mirovne delegacije v Parizu, dr. Mihael Lozynsky, uredniku omenjenega lista nastopno: Vrhovni svet alirancev je odklonil zahtevo Poljske, da se ji prikljopi Galicija. Začasno ostane sklep vrhovnega sveta z dne 25. julija t. l. v zmislu katerega je bil Poljski poverjen mandat, da zasede Vzhodno Galicijo, še nadalje v veljavi. Narodnopravni položaj v Vzhodni Galiciji je sedaj ta, da je dežela sicer zasedena po Poljaki, vendar pa se bo njena končna usoda ločila v ljudskem glasovanju.

Zavezniki.

Wilsonov govor. LDU. Split, 12. septembra. (DDU.) Predsednik Wilson je imel 7. t. m. v St. Louisu govor o zvezi narodov, v katerem se je dotaknil tudi vprašanja Santunga ter dejal, da sta Anglija in Francija v tem vprašanju vezani s pogodbo, ki sta jo sklenili z Japonsko in katere ne moreta prekršiti, dasi je tajna. Dalje je govoril tudi o londonskem paktu in o reškem problemu in dejal,

da nove države, ki so nastale na ozemlju bivše Avstro-Ogrske monarhije, ne bodo mogle mirno živeti druga poleg druge, ako jih ne bo podpirala zveza narodov.

Italija.

Volitve tudi v Italiji. LDU. Split, 12. septembra. (DDU.) Kakor poročajo italijanski listi, bodo volitve v Italiji najbrže v drugi polovici meseca novembra. Nacionalisti se pripravljajo na ljuto volilno borb, ki bo najostrejša s socialisti.

Albanci proti Italijanom. LDU. Beograd, 14. septembra. Iz Prage se poroča: Na potovanju v Pariz je dospel semkaj Albanec Irfan bej. Včeraj ga je sprejel predsednik dr. Masaryk. Po avdienci se je Irfan bej razgovarjal z urednikom »Narodne Politike«, kateremu je izjavil: Vso Albanijo je zasedla italijanska vojska. Kakor pa je Albanija pretrpela vsako prejšnjo in v zadnjih letih dve okupaciji, tako bo tudi to tretjo prenesla. V severni in srednji Albaniji so izbruhile vstaje. Italija skuša na vse mogoče načine, ohraniti Albanijo zase. Z zlatom in intrigami si skuša pridobiti prebivalstvo. Vsled sedanjega stanja razmer je bivanje v Albaniji zelo neprijetno in nevarno, kar se tudi ne bo izpremenilo, dokler se italijanska vojska ne umakne. Albanci hočejo, da Italijani zapuste našo deželo in da že preneha inozemska propaganda. Mi hočemo svojo samostojnost in si želimo svoje razmere v deželi sami urediti. Ne rabimo nobene zaščite, edina naša želja je, da smemo na naši zemlji biti sami svoji gospodarji. Mi hočemo imeti le mir in red v naši izmučeni domovini. Naša dolžnost in želja je, živeti v mirnem sporazumu z Jugoslavijo in z Grčijo. Vsaka tuja propaganda pa naše sile le razdružuje, ker je vedno le proti Jugoslaviji in Grčiji naperjena. Dokler bodo tuji med nami, bomo vedno predmet spora med Jugoslavi in Grki z ene in Italijo z druge strani. Tega pa mi nečemo. Mi želimo živeti v dobrih odnosih s svojimi sosedi. Gospodarski položaj Albanije je skrajno obupen. Pri nas primanjkuje vsega. Italijani so vse monopolizirali in ne dopuščajo nobene izvoza v Jugoslavijo, ne v Grčijo. Odrinili so nas od vsega sveta in zato moramo gospodarsko propasti. Italijanci sedanja okupacija ne služijo samo v trgovske svrhe, marveč imajo tudi namen, da nas popolnoma ukleno v svoje vrste. Okupacija Albanije ima pa tudi še svoje politično ozadje. Ako si Italija pridržuje Albanijo, bo svoj vpliv razširila tudi na ostale sosednje države in bo imela velik vpliv tudi na vso balkansko politiko. Odkrito je mogoče trditi, da hodi Italija sedaj staro zavoženo pot avstro-ogrsko monarhije. Moje politično delo, je sklenil Irfan bej, stremi za tem, da se Albanija osvobodí od vseh tujih oblastí in vplivov. Danes me je sprejel g. predsednik. Čez nekaj dni pa odidem na mirovno konferenco v Pariz. V njo zaupamo mi, Albanci, in pričakujemo, da nas osvobodí italijanskega jarma.

Sokolstvo.

Primorski Sokolski Krožek. V torek 16. t. m. ob 20. uri v telovadnici šole na Ledini (Sokol I.) vaja za javni nastop. Vsi člani in članice pridite točno in zanesljivo. Odbor.

Sport.

Football - tekma »Olimpija«, Karlovac : »Ilirija«. »Olimpija« tekmuje danes popoldne tudi z »Ilirijo«. Včerajšnji tekmi »Slovan« : »Olimpija« je prisostvovalo z velikim zanimanjem mnogobrojno občinstvo. Današnja tekma bo še zanimivejša; »Olimpija« bo zbrala za nastop proti »Iliriji« gotovo vse svoje sile. — Začetek ob pol 17. uri, blagajna se odpre ob pol 16. uri.

»Slovan« : »Olimpija«. Karlovac 1:2 (1:1). Sportni klub »Slovan« je imel včeraj svoj prvi javni nastop. Postavil je proti »Olimpiji« izenačeno, v splošnem dobro moštvo, le posameznike je spremljala malo velika trema, ki pa je za prvi nastop opravičljiva. Za prav dobre se more smatrati vse tri krile. Obramba je zadostila svojim nalogi, le levi branilec je zelo nesiguren. Vrata je dober. Med napadalci je bilo desno krilo dobro, sredina je trpela na tremi, levo krilo je bilo iz rezervnega moštva. V »Slovanu« je dosti energije, potreboval pa bi nujno večje tehnike. Vadiati mora v večji meri tudi igro z glavo. O »Olimpiji« se bo moglo sodeliti boljše po današnji tekmi z »Ilirijo«. »Slovan« ji je bil enakovreden nasprotnik, v svoj prid je odločila ktemo šele z »enajstko«. — Sodnik: Fink. — Publike približno 2000. — Poklanjanje rož in šopkov na sportnem prostoru ni primerno in ne odgovarja sportnim običajem. Občinstvo stori prav, če to v bodoče opusti. — B.

Klub slovenskih kolesarjev. III. rija v Ljubljani je priredil 14. t. m. cestno dirko za klubovo prvenstvo l. 1919 na progi Vransko — Ljubljana (50 km). Priglasilo se je 15 dirkačev. Maksimalni čas 2 uri. Prvi je dospel na cilj Fran Ogrin (1h 50' 34"), in s tem dosegel prvenstvo; drugi Ivan Rebolj (1h 50' 38"), tretji Albin Šiško (1h 52' 29"), četrti Ivan Ciber (1h 55' 15"), peti Engelbert Wisiak (1h 57' 35") in šesti Josip Bevc (1h 59' 59"). Vsi ostali dirkači niso došli v maksimalnem času. Dirkaču Pogarju se je pripetila na poti nezgoda, ker mu je priletel na pot neki človek, vsled česar je moral zavoziti v travo ob cesti, tako da je padel. Na cilju se je zbralo ogromno občinstva, okoli 6000. Sportne prireditve vedno bolj mičejo. Svirala je godba J. Z. Zvečer je bil v dvorani Narodnega doma zabavni večer s plesom in srečolovom. Po nagovoru klubovega predsednika gosp. Stoparja, ki je na kratko omenjal razvoj in pomen kolesarskega športa, na katerega napredek polagajo drugi narodi veliko važnost, so se razdelila darila: kot prvo darilo za klubovo prvenstvo za l. 1919 častno darilo, tvrdke Gorec kadilni servis, drugo častno darilo tvrdke »Svetla« električna namizna svetilka, tretje darilo bronast kipec z uro, četrto visitičgarnitura, peto srebrna napestna ura.

Zdravje.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani. Z rešenjem ministrskega sveta z dne 29. aprila t. l. ustanovljen je pri deželni vladi v Ljubljani kot zasebna ustanova Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro, v kojem delokrogu spadajo vsi posli sanitetske stroke. Vsi zdravstveni organi, ki so bili dosedaj podrejeni poverjenstvu za notranje zadeve in predsedništvu deželne vlade v Ljubljani, pripadajo odsluhob Zdravstvenemu odseku, ki stoji v strokovnem in administrativnem pogledu neposredno pod upravo Ministrstva narodnega zdravja in ki tudi neposredno z njim obuje. — Odsluhob je torej vsa zdravstvena vprašanja in vse dopise sanitetske stroke nasloviti naravnost na Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani. — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro. V Ljubljani, dne 11. septembra 1919. Dr. Bleiweis s. r.

Ambulatorij za pobijanje veneričnih bolezni in bakteriološke preiskovalnice. Ministrstvo narodnega zdravja namerava v področju cele države ustanoviti večje število imenovanih zavodov. Zdravniki, ki bi se zanimali za službovanje na teh zavodih, naj se prijavijo do 1. oktobra t. l. pri Zdravstvenemu odseku za Slovenijo in Istro ter naj javijo: 1.) kje sedaj služijo in v katerem kraju države bi hoteli služiti; 2.) kje so študirali venerologijo ali bakteriologijo in kako dolgo? 3.) kje so praktično delovali in kako dolgo? 4.) izpričevala o svojem delovanju; 5.) znatno delovanje. Služba bo do definitivne ureditve honorarna ali pogodbená; plača bo znašala do 1000 dinarjev na mesec.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: 15. septembra ponedeljek Fav. Abonement A. 16. septembra torek zaprt. 17. septembra sredo Fav. Abonement B. 18. septembra četrtek Fav. Abonement B. 19. septembra Oče. Abonement B. — Opera: 16. septembra torek Pškova dama. Abonement E. 17. septembra sredo Madame Butterfly. Abonement D. 18. septembra četrtek Pškova dama. Abonement C. 19. septembra petek Madame Butterfly. Abonement A. 20. septembra sobota Pškova dama. Abonement B. Vaje orkestralnega društva »Glasbene Matice« se vrše kot sledi: v ponedeljek 15. t. m. za 1. violino, v sredo 17. t. m. za 2. violino, v četrtek 18. t. m. za violo in v petek 19. t. m. za čelo in kontrabas in sicer vsakokrat ob pol šest uri zvečer. Prosim polnoštevno in točno! Prihodnja skupna vaja bo v ponedeljek 22. t. m. ob 8. uri zvečer.

Gospodarstvo.

Prodaja lesa. Dne 29. sept. t. l. bo prodajal gozdarski odsek deželne vlade v Sarajevu 80 kubnih metrov jelovih hlodov, potom javne ustmene oziroma pisane dražbe. Les leži na skladišču v Nemilu ob železniški postaji. Tozadevni razglas je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Kljak (Ozgenham). Tvrdke, ki se se zanimalo za nakup kljaka, ki se je zapel izdelovati tudi v naši državi, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani naslov dotičnega tuzemskega dobavnega vira.

Obrtno oblastvena preiskovalna komisija za pomočnike v Ljubljani naznanja, da se vrše v smislu odloka bivše deželne vlade za Kranjsko z dne 15. septembra 1918 št. 3515 preiskovanje za

pomočnike pred tukajšjo komisijo redno mesca sušca, junija, septembra in decembra vsakega leta. Tozadevni razglas je objavljen v tuuradnem listu št. 134.

Prodajalci premoga, ki hočejo tudi to zimo prodajati premog na izkaznice — naj se takoj zglase na mestni magistrat. Galetova hiša — pritičje, levo.

Dnevne vesti.

Občinski svet ljubljanski bo imel v torek, dne 16. septembra ob 5. popoldne v mestni dvorani javno sejo po tem dnevnem redu: I. Naznanilo predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega odseka poročila: 1. o dopisu mestnega gospodarskega urada glede dopolnilne volitve v odbor za upravo meščanske imovine; 2. o dopisu mestnega gospodarskega urada glede dopolnilne volitve v upravni odbor realnega zaklada. IV. Finančnega odseka poročila: 1. o dopisu nadzornika mestne ubožnice glede zvišanja oskrbovalnine za oskrbovanje ubožcev v mestnih ubožnicah; 2. o dopisu mestnega gospodarskega urada glede zavarovanja mesta mestne pristave na Kodeljevem; 3. o ponudbi društva Mladike za odkup prouduvnega poslopja; 4. o četvero prouduvbah za nakup mestnih parcel ob IV. mestni ljudski šoli na Prulah. V. Stavbnega odseka poročila: 1. o prizivu dr. V. Krisperja in drugov proti odloku mestnega magistrata glede zgradbe provizorne lesene lope ob Dalmatinovi ulici; 2. o prošnji posestnikov ob Martinovi cesti za zgradbo cestnega kanala po tej cesti; 3. o prošnji trnovskega župnega urada glede ureditve odstranjevanja vode z župniškega vrta; 4. o dopisu mestnega stavbnega urada glede nujnih popravil Hradeckega mostu; 5. o dopisu mestnega stavbnega urada glede nujnih popravil mostu na Opekarski cesti. VI. Policijskega odseka poročila o prošnji Društva hišnih posestnikov v Ljubljani za odstranitev municijskih skladišč na ljubljanskem polju z neposredne bližine mesta. VII. Šolskega odseka poročila: 1. o razpisu poverjenstva za uk in bogocastje glede spremembe mestnega deklisklega liceja v žensko realno gimnazijo; 2. o sklepu mestnega šolskega sveta glede opustitve šolnine na mestnih ljudskih šolah; 3. o sklepu mestnega šolskega sveta glede zvišanja letne dotacije vsem mestnim šolam. VIII. Upravnega odbora mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne poročila: 1. o prošnji električne zadrage v Spodnji Šiški za napravo lastnega električnega omrežja ter za eventualni poznejši prevzem tega omrežja v last mestne občine; 2. o prošnji obratnega vodstva cestne električne železnice za zvišanje vozniških tarifov; 3. o dopisu županov mestnega električnega toka in plina tekom zimskih mesecev 1919/20. IX. Odseka za aprovizacijo mesta poročila o aprovizacijskih zadevah. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalno-pravnega odseka poročila: 1. o prošnji za razpisano mesto ravnatelja mestnega deklisklega liceja; 2. o raznih personalnih zadevah mestnih uradnikov ljubljanskih. III. Finančnega odseka poročila: 1. o prošnji vdove nekega magistratnega uradnika za izplačilo miloščine; 2. o prošnji nekega otroka nekega uslužbenca mestnega užitinskega zakupa za nadaljno prejetje zapuščine. IV. Obrtnega odseka poročila o prošnji za razne obrtne koncesije.

Ustanovni občni zbor »Društva jugoslovanskih dobrovoljcev za Slovenijo« se je vršil v nedeljo v Narodnem domu ob udeležitvi kakih 150 legionarjev. Na ustanovni občni zbor poslal je tudi Zagreb tri odposlance. Referirala sta Ferdo Šlajmer o zgodovini legionarjev, njih delovanju na raznih bojiščih v svetovni vojski, o postanku prostovoljskega korpusa itd. ter dr. Stefančič. Sprejela so se pravila, ki določajo, da društvo ni politično in da mu je namen: a) ojačiti narodno in državno edinstvo na podlagi svobode in enakopravnosti, b) varovati splošne interese dobrovoljcev — in invalidov, njih vdov in sirot, c) podpirati dobrovoljce v njih opravičljivih željah in težnjah, pred vsem one iz okupiranih krajev, d) delovati za tem, da ostanajo vsi dobrovoljci tudi v bodoče močna organizirana skupina, ki bo vedno in povsod stala na braniku idej, v imenu katerih se je zbrala, e) zbirati historične podatke o delovanju dobrovoljcev. — Predsednikom društva je bil izvoljen dr. Stefančič, podpredsednikom prof. Vagaja, odbornikom pa Vladimir Svetičič, Blaž Logar, Anton Rode, Alojzij Španger, Mravlje, dr. Pivko, Lavrentič, Velkavrh in Engelsberger. — Sprejme se resolucija, ki obsoja pretirano strankarstvo, korupcionizem, protekcijonizem, očita sedanjemu Narodnemu predstavništvu po-

manjkanje razumevanja državnih interesov in vsled tega pomanjkanje narodovega zaupanja v začasni parlament in zahteva takojšnje volitve v ustavodajno skupščino na podlagi splošne, enake, tajne, direktne in proporcionalne volilne pravice.

Kongres zaščitnikov dece. Državni oddelek za zaščito dece se je odločil, da pozove na sestanek vse prijatelje dece in vse strokovnjake za detinsko vprašanje in dečjo zaščito. Kongres se vrši v Beogradu v začetku prihodnjega leta. Vsi zainteresiranci, ki nameravejo prisostvovati kongresu in razpravljati se prosijo, naj se pisмено prijavijo oddeleku. Istočasno naj predložijo vprašanja, o katerih bi se moralo razpravljati na kongresu kakor katerih vprašanj so sami večji in v kateri panogi želijo sodelovati. Na podlagi pravočasno dospelih poročil se bodo obrazovale strokovne ankete in razdelilo delo v sekcije v svrhu razpravljanja posrednih panog problema. Besedo bodo imeli pedagogi, zdravniki, pravniki, literati, in vsi, ki se natančneje bavijo z detinskim vprašanjem in dečjo zaščito. Oddelek goji nado, da bo bavljenje z ljubljenci našega kraljevstva in njihovo srečo prineslo v naše premučno politično, gospodarsko, aprovizacijsko in socialno ozračje občute ugodnosti, olajšanja in zadovoljstva, ter da bo odziv radi tega polnoštevilen, a prebogata žetev nudila tudi zakonodajalcem obilno priliko, da sodelujejo pri zidanju naše srečne bodočnosti. — Iz upravnega oddelka za zaščito dece, Beograd.

Nov list. Državno odeljenje za zaščito dece začne s 1. oktobrom t. l. izdajati službeni list za zaščito dece, ter strokovni list za razpravljanje vprašanj, ki se tičejo dece. Izdajatelj lista žele, da izčrpa cel problem in vse njegove panoge posebej ter za de, družbo od jutri, zainteresirajo vse kraljevstvo, družbo od danes. V strokovnem delu se bodo objavljale bodisi razprave in obvestila načelnega značaja n. pr.: vrednost deteta; zaščita dece in rodbine; vsa načelna vprašanja vzgoje in pouka itd. bodisi strokovne razprave in članki v posrednih specialnih vprašanjih tega problema n. pr. pravna zaščita deteta, pojedine ustanove, razne šole, domača, inozemska in primerjalna statistika, literatura (prigodne in in- struktivne zadeve); poročila (državnih in privatnih ustanov) beležke iz naših in inozemskih listov, navodila, bibliografija, javna vprašanja itd. V službenem delu se bodo objavljala uradna oznanila, razpisi, adrese, oglasi (za deco in čuvarje) itd. ter listnica uredništva. Opira se torej zelo široko, zanimivo in nad vse važno polje za delo vsem našim zdravnikom, pravnikom, pedagogom, literatom in sociologom, ki jim teče pero in jih ljubezen do dece ter pravi patrijotizem navdušuje za delo, kajti kdor hoče poboljšati Človeštvo, se naj obrne do dece. (Kant.)

Dijaška. Približuje se novo šolsko leto 1919/20. Skrbni starši kupujejo blago, šivilje, krojači in črevljariji pa gonijo šivalne stroje na vse kriplje, da bo obnavalo, obleka, perilo pravočasno gotovo. Plačujejo se horendne svote. Pa tudi stanovanje je potrebno: zračno, svetlo, v bližini šole, gospodinja, pametna, razumna, snažna, ki se z deco ne prepira in prekera itd. itd. Pa tudi gospodinjne na trgu pridno računajo: »Sedem kron za enega, brez kruha in razsvetljave, posteljnino mora sam imeti. Oče je kmet, lahko mi pošlje še krompir, zabel, moko, olje! To ga nič ne »košta«! Pri prof. X. bo tudi en dijak, ki bo plačal 400 K na mesec.« Tako kalkulirajo študentovske matere, ne pomislijo pa, če je pri teh »višjih« dražje stanovanje, da se mu po-maga pri študiju, da je tudi vzgoja povsem drugačnja kakor pri kakih vsled starosti odslovljeni natakari, delavci ali rokodelci v dvori itd. Nujno potrebno je, da se za stanovanjske razmere dijakov pobrigajo v večji meri nego dosedaj ravnateljstva in vodstva posameznih učilišč, to pa iz moralnih in pekunarnih razlogov. Ni namreč prav če se pusti tako študentovski mater, da zahteva denar in živila brez mere in meje, nasprotno pa se zaporedoma odreka, da n. pr. ne bo več dala kruha, potem svečave, čez en mesec zopet ne posteljnino, a nasprotno pa vsak mesec ali četrta leta zvišuje stanarino, če tudi se življenske razmere v tem času niso prav nič izpremenile. Dogodilo se je n. pr., da je gospodinja odrekla dijakom svečavo, nato pa jih je vabila, naj pridejo s svojo karbidovko k njej v kuhinjo študirat, ker nima ne sveče, ne petroleja. Potrebno je torej, da tudi takaj zavladajo red.

Dobrodelni zavodi na Kranjskem v državni upravi. Deželna vlada je v seji dne 4. avgusta 1919 sklenila, da se deželni dobrodelni zavodi izročijo s 1. avgustom 1919 v državno upravo pod po-

gojem, da ostane lastninska pravica glede vsega premoženja in nepremičnega premoženja deželnih dobrodelnih zavodov kranjskih pridržana dosedanjemu deželni upravi ter da se v tem pogledu podrobnosti določijo v posebnem dogovoru. Kakor že od preobrata sem vse javne dobrodelne zavode (bolnišnice in hranilnice) na Štajerskem upravlja od 1. avgusta t. l. dalje tudi dobrodelne zavode na Kranjske — deželno bolnišnico v Ljubljani, deželno blaznico na Studencu in deželno blaznico — hiralnico v Ljubljani — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro. — Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro. V Ljubljani, dne 11. septembra 1919. Dr. Bleiweis s. r.

Imenovanja. Za ravnatelje na novoustanovljenih meščanskih šolah v Sloveniji so imenovani: L. Jelenc, predsednik Zaveze jugoslovanskega učitelstva na I. deški meščanski šoli v Ljubljani; Josip Bezljaj na II. deški v Ljubljani (Šiška); Albin Lajovic v Trzinu; Anton Mervič v Ribnici; Karel Kveder v Ptuj; Josip Bernot v Zalcu Jan Bankert v Ljutomeru; Benno Serajnik na deški meščanski šoli v Celju; Josip Brinar na deški v Celju in Dragotin Humek na deški v Mariboru. — Za ravnateljice so imenovane: Franja Zemmetova na I. deški meščanski šoli v Ljubljani; Albina Golobova na II. deški v Ljubljani (Šiška); Irma Schelligova v Ptuj; Leopoldina Koršičeva na I. deški v Mariboru in Antonija Stupičeva na II. deški v Mariboru.

Prvi kongres jugoslovanskih žen v Beogradu dne 21. t. m. Zastopnice vseh slovenskih ženskih društev se vabijo za jutri, torek popoldne ob 5. na sejo v mag. posvetovalnici zaradi določitve poročevalk in drugih podrobnosti. Slovenke in Hrvatice odpuštujejo v Beograd skupno iz Zagreba v petek zvečer. Doslej so se priglasiše delegatke društev v Ljubljani in Mariboru. Nadalje priglase sprejema do četrta dopoldne tajnica Splošnega ženskega društva, Minka Govekarjeva, Rimska cesta 20. Za polovično vožnjo in stanovanje v Beogradu je preskrbljeno.

Sklepni razredi na ljudskih šolah v Ljubljani. Za mladino, ki je dovršila peti razred ljudske šole le z zadostnim uspehom in ki vsled tega ne more biti vsprejeta v I. razred kake meščanske šole, ustanove se na ljudskih šolah v Ljubljani štiri razredi kot sklepni razredi, ki v njih počakajo otroci zakonite starosti, da lahko dobé odpuščeno. Takšni razredi se odpre: na I. mestni deški ljudski šoli za to šolo ter za šišensko deško ljudsko in za IV. mestno deško ljudsko šolo; na II. mestni deški ljudski šoli za to šolo in pa za III. in IV. mestno deško ljudsko šolo; na I. mestni dekliskli ljudski šoli pri sv. Jakobu za to šolo; na III. mestni dekliskli ljudski šoli za to šolo in pa za deklisko ljudsko šolo v Spodnji Šiški.

Glavna tobačna trafika v Lokah št. 98 se razpisuje v oddajo potom javnega natečaja. Ponudbe po določenih predpisih za oddajanje trafik so, napravljene na predpisani uradni tiskovani in pravilno kolkovane, predložiti v zaprtih in zapečatenih uradnih zavojih najkasneje do 6. oktobra t. l. kr. finančnemu okrajnemu ravnateljstvu v Mariboru. Invalidi ter vdove in sirote v vojski padlih in umrlih vojakov imajo ob gotovih pogojih brezpogojno prednost pred drugim prosilci. Natančnejša navodila so razvidna iz razglasa pri navedenem fin. ravnateljstvu.

Na notico »Žrtve Save«, ki jo priobčil »Slovenec« dne 29. t. m. sem odgovoril prvotno z daljšim dopisom, katerega je pa uredništvo »Naroda« radi obsežnosti odklonilo. V svojem dopisu sem dokazal, da se v notici gosp. Pavliča, priobčen v »Slovencu« dne 26. p. m. nahaja laž in mu ovrže skor da vse izgovore, ki jih on navedel, zakaj da »nj bilo mogoče« utapljavca rešiti. (Dotični dopis si g. Pavlič lahko od mene izposodi). — Na pričetkom omenjenega notico, oziroma klobasarijo vkup zmetanih citatov in psokv »Slovenčevega« dopisnika J. Cirila mi je pod častjo podrobneje odgovorjati. J. Ciril in sploh »Slovenec« z vsemi svojimi somišljeniki se dajo primerjati z navidezno pohlevno živalco — ježom, ki ima za samoobrambo predvsem svoje ostre bodice. Ta »jež« skuša vedno svojim namišljenim sovražnikom dati občutiti ostrino svojih psokv, v resnici se pa samo tu pa tam obdrgne ob čvelino usnje in ne more nikdar doseči manj zavarovane, nad čevlji se nahajajoče kože.

Umrl je dne 11. t. m. v Žužemberku g. Vekoslav Jenič, umirovljeni davčni rubežnik, v starosti 57 let. Pokopnik je bil v narodnjak. Bila mu zemlja lahka!

Pozabljen, odnosno najden je bil na trgu še dobro ohranjen pol-svileni solnik, katerega dobi lastnica nazaj v mestnem tržnem uradu.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnik in gl. »Narodna tiskarna«.

Poziv

Jugoslovanske pomožne akcije iz Amerike.

V skladišču »Balkan« v Ljubljani se nahajajo naslednje pošiljke iz Amerike, ki naj jih adresati dvignejo tekom 14 dni:

- 1.) Andrej Gustišar, Dolenji Logatec hš. št. 19, ima zabojo št. 693, ki mu ga pošilja Jos Mihovc, 1134 E 60 St. Cleveland C U S A.
- 2.) Jožef Šrebot, Neverke 12, p. St. Peter — Košana na Krasu, ima zabojo št. 706, ki mu ga pošilja Jožef Šrebot, 643 E 160 St. Cleveland C U S A.
- 3.) Ivan Tomazič, 14 Služe, Obrov, Primorsko.
- 4.) Ivan Bracati, Sv. Marija Magdalena Spodnja, 401 Servata (Servola), Trst, ima zabojo št. 406, ki mu ga pošilja Franc Lon. Menort, 917 Ala Ane Sheboygan Wis.
- 5.) Franc Rotar, Kaf 92, p. St. Peter na Krasu, ima zabojo št. 750, ki mu ga pošilja Anton Rotar, 643 E 160 St. Cleveland C U S A.
- 6.) Anton Žakel, Kalce 30, Logatice, Gorenji Logatec, ima zabojo št. 954, pošilja ga Franc Ven. S. Malino Žakel, 7430 Rigge Ave Chicago Ael.
- 7.) Pavla Vidmar, Logatec 152, pri Ajdovščini, ima zabojo št. 705, ki ga pošilja Iv. Vidmar, Is 705 Saranac Ro Cleveland C U S A.
- 8.) Marija Seljak, Planina pri Rakeku 99, ima zabojo št. 639, pošilja ga Franc Seljak, 6313 St. Clair Ave Cleveland C U S A.
- 9.) Čič Janez, Vel. Brdo 16, p. Razdrto, ima zabojo št. 960, pošilja ga Martin Čič, bose 54 Berolin Pa.
- 10.) Marija Slejko, Hrenovnice 58, Postojna, ima zabojo št. 798, pošilja Franc Slejko, 6107 St. Clair Ave Cleveland C U S A.
- 11.) Ivan Kos, Marki osi, Ročini, ima zabojo št. 645, pošilja ga A. Kos, 16.301 Waterloo Rd Cleveland O U S A.
- 12.) Ana Berginc, Drežnica št. 21, p. Kobari, ima zabojo št. 411, ga pošilja Franc Jakob Berginc, 489 Park St. m. Ivanku Wis U S A.
- 13.) Županstvo občine Tolmin ima zabojo št. 313, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet, 1052 E 62 St. Cleveland O U S A.
- 14.) Franciška Kos Trtnik, št. 13, p. Dobrodo (Podbro?), pri Tolminu, ima zabojo št. 706, ki ga pošilja John Rutar, 722 E 163 St. Cleveland O U S A.

- 15.) Marija Pivk, p. Rovte pri Logatecu, ima zabojo št. 73, pošilja ga George Pivk, Kock Springs Wyo 5.
- 16.) Terezija Gorjanc, Loka, p. Kanal, ima zabojo št. 736, pošilja ga Ivan Gorjanc, 386 E 161 Str. Cleveland O U S A.
- 17.) Berginc Ana, Drežnica 21 pri Kobari, ima zabojo št. 404, pošilja ga Jack Berginc, 489 Park St U S A.
- 18.) Matko Josip, Tomlinje 21, p. II. Bistrica, ima zabojo št. 935, pošilja ga Josip Matko, 115 Mohu Dv Rockbille III.
- 19.) Terezija Krapš, Podgora 241, p. Idrja, ima zabojo št. 833, ki ga pošilja M. Lapajne, 6614 Schater Ave Cleveland O U S A.
- 20.) Fortunat Marija, Ročini 21, ima zabojo št. 312, ki ga pošilja P. Križnič, 1239 E 175 St. Cleveland O U S A.
- 21.) Simčič Amalija, Nijvice 33, p. Pojsko pri Gorici, ima zabojo št. 768, ki ga pošilja Mihael Simčič, 8107 St. Clair Ave Cleveland O U S A.
- 22.) Lipovč (Lipu) Jožefa, Batuje 24, p. Črniče pri Gorici, ima zabojo št. 712, ki ga pošilja Franc Lipovč (Lipu), 911 Alhambra Rd.
- 23.) Karolina Furlan, Svino 47, p. Šmarje pri Ajdovščini, ima zabojo št. 725, ki ga pošilja John Furlan, 1306 E 55 St. Cleveland O U S A.
- 24.) Bavčer Franciška, Gradisce 225, p. Aidovščina, ima zabojo št. 649, ki ga pošilja Anton Bavčer, 15.929 Saranac Rd Cleveland O U S A.
- 25.) Jugoslav Relief Fond, Ljubljana, ima zabojo št. 1025, ki ga pošilja Anton Kočvar, Bridgeport Ohio 1025.
- 26.) Božina Marija, 22 Jelšane, Primorje, ima zabojo št. 286, ki ga pošilja Jos. Brožena, 6725 Baiteys Ave Cleveland O U S A.
- 27.) Pošta (župnija) Višnja gora, Dolenjsko, ima zabojo št. 86, ki ga pošilja From Slovenjam Red Cross st Josip Church Joliet III.
- 28.) Margareta Maurin, p. Nemška Loka 17, Kočevje, ima zabojo št. 162, ki ga pošilja Gor. Maurin 518, Da 9 Eveleth Minn.
- 29.) Jakob Erlah, Spodnje Doblje, p. Loče pri Beljaku, ima zabojo št. 215, ki ga pošilja Fron Krunesec 823 Kansas St. Francisco Calif.
- 30.) Neža Jernej Moklič, p. Galicija, Koroško, ima zabojo št. 369, ki ga pošilja Marij Vičič, 1106 E 64 St. Cleveland O U S A.
- 31.) Anton Sgerm, p. Vuhred (Wuchern), Sp. Štajersko, ima zabojo št. 537,

- ki ga pošilja Josip Peruch, 1137 Nikovy St Joliet III.
- 32.) Franc Walburgo, Erlach, Sv. Oswald, p. Ivnlca, Štajersko, ima zabojo št. 316, ki ga pošilja Fr. Walburga Kohler, Wit U S H.
- 33.) Marija Kregar, Ilirska Bistrica št. 128, ima zabojo št. 674, ki ga pošilja Jozep Kregar, 1081 Addison Rd Cleveland O U S A.
- 34.) Ivan Lilačič, Mala Bukovica št. 16, p. Ilir. Bistrica, ima zabojo št. 959, ki ga pošilja Franc Stefančič, Ori Hill Pa.
- 35.) Mjhael Vičič, vas Sovze 1, Ilir. Bistrica, ima zabojo št. 232, ki ga pošilja John Vičič, 1654 Dayton St. Chicago III.
- 36.) Andrej Perše, St. Florijan — Grojina pri Gorici, ima zabojo št. 792, ki ga pošilja John Perše, 919 Addison Rd Cleveland O U S A.
- 37.) Koštansk Mar, Gradisce 21, pri Ljubljani, ima zabojo št. 447, ki ga pošilja Mato Koštansk, Vingin Milva.
- 38.) Kristina Bevčer (Bavčer) Kosi, 105 Ročini, ima zabojo št. 756, ki ga pošilja Ana Bevčer (Bačvar), Saramac Rd Cleveland O U S A.
- 39.) Županstvo Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 255, ki ga pošilja zveza jugoslovanskih žen in deklet, 1052 E 62 St. Cleveland O U S A.
- 40.) Marija Stefančič, Trnovo 73, Notranjsko, ima zabojo št. 634, ki ga pošilja Jos. Princ, 815 Penn Ave Scheboygan Wis.
- 41.) Marija Kovač, Lokavec 24, Ajdovščina, ima zabojo št. 908, ki ga pošilja Avgust Kovač, 1145 E 55 st. Cleveland O U S A.
- 42.) Blažetič Jos., Kneža, Podmelec 15, ima zabojo št. 6, ki ga pošilja Anton Roje, 4321 Acorn St. Calumet Mich.
- 43.) Matija Molk, Gornja Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 855, ki ga pošilja Matija Molk, 1161 Norwood Rd Cleveland O U S A.
- 44.) Marijana Černetič — Škur, p. Platišče — Prosenico 80, Udine, ima zabojo št. 714, ki ga pošilja Josip Škur, 15.519 Hohmes Ave Cleveland Ohio U S A.
- 45.) Černe Tereza, Stenice, Kranjsko, ima zabojo št. 973, ki ga pošilja Joc. Černe, Ore Hill-Pa.
- 46.) Boltar Terezija, Ročini 18, pri Kanalu, ima zabojo št. 314, ki ga pošilja John Boltar, 1095 Addison O Cleveland O U S A.
- 47.) Županstvo občine Divača ima zabojo št. 301, ki ga pošilja Zveza jugo-

- slovan. žen in deklet 1052 E 62 St. Cleveland O U S A.
- 48.) Bizjak Marija, p. Lokavice (Lokavec?), pri Ajdovščini, ima zabojo št. 727, ki ga pošilja Josip Bizjak, 719 E K 60 St. Cleveland O U S A.
- 49.) Elizabeta Udovič, Planina 58, pri Rakeku, ima zabojo št. 303, ki ga pošilja Matevž Udovič, 1086 Addison Ro Cleveland O U S A.
- 50.) Luka Sterklanko (Sterlanko?), Aiba 21, p. Kanal, ima zabojo št. 868, ki mu ga pošilja Jos. Pikš, 6717 Edna Ave Cleveland O U S A.
- 51.) Marija Jug, Ciginj 6 — Golč — Tolmin, pošta Volče, ima zabojo št. 627, ki ga pošilja Mato Ulemek, 726 Holmes Ave Indianapolis Ind.
- 52.) Josip Vuga, Ročini, p. Kanal, ima zabojo št. 795, ki ga pošilja Sidon Vuga, 919 Addison Ro Cleveland O U S A.
- 53.) Ivana Balant, Spodnja Idrja, ima zabojo št. 129, ki ga pošilja Anton Balant, Ely Minn.
- 54.) Marija Podbršček, St. Martin št. 75, p. Kojsko, ima zabojo št. 896, ki ga pošilja Miha Podbršček, 6107 St. Clair Ave Cleveland O U S A.
- 55.) Pahor Anton, Miren, p. Gorici, št. 22, ima zabojo št. 355, ki ga pošilja Gabriel Pahor, 258 First Ave Milwaukee Wis U S A.
- 56.) Ivan Tomšič, Ilirska Bistrica 107, Trnovo, ima zabojo št. 780, ki ga pošilja Jos. Louis Levar, 1018 Ivanke Rd Cleveland O U S A.
- 57.) Marija Uršič, Kobari 84, ima zabojo št. 628, ki ga pošilja Marija Dugar, 65 Holmes Ave Indianapolis.
- 58.) Katarina Kosovel, Osek, p. Šempas pri Gorici, ima zabojo št. 610, ki ga pošilja Ciril Badoljč, 2622 W 21 Place Chicago III.
- 59.) Anton Zigov (Cigoi?), Sv. Križ, Cesta pri Ajdovščini, ima zabojo št. 372, ki ga pošilja Albert Zigov (Cigoi), 450 Nat S Ave Milvanke Wis U S A.
- 60.) Ivan Petrič, Jurkovec, Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 185, ki ga pošilja Peter Mahek (Mašek?), Gelert Minn.
- 61.) Ivan Mejak, Landoi, Hraše pri Postojni, ima zabojo št. 539, ki ga pošilja Jakob Mejak, 205 Ruhy St. Joliet III.
- 62.) Antonija Zetko, Laze 16, p. Senožeče, ima zabojo št. 529, ki ga pošilja Anton Zetko, 200 Jack 50 St. Joliet.
- 63.) Franc Kljun, Zagorje 35, St. Peter na Pivki, ima zabojo št. 568, ki ga pošilja Jos. Šabec, 200 Jackson St. Joliet.

- 64.) Cerkevnik Ivana, Kačiče 19, Lokov - Divača, ima zabojo št. 274, ki ga pošilja Rudolf Cerkevnik, 1115 Narwood Rd Cleveland O U S A.
- 65.) Pošta (župnija) Logatec, ima zabojo št. 87, ki ga pošilja Slovenjam Red cross of St. Joseph Chuvch Joliet III.
- 66.) Županstvo občine Kanal, ima zabojo št. 724, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet, 1052 E 62 St. Cleveland O U S A.
- 67.) Alojzija Uršič, Kobari, zabojo št. 629, ki ga pošilja Marija Vesekot, 2823 Michingan St. Indianapolis.
- 68.) Leban Marija, Polubini 28, pri Tolminu, ima zabojo št. 541, ki ga pošilja Andrej Kavčič, 510 Westernon Peotia III.
- 69.) Fornazarič Rozalija, Osek 81, Šempas pri Gorici, ima zabojo št. 329, ki ga pošilja Avgust Toplikar, 131 Ohio Ave Kansas City Kans U S A.
- 70.) Franc Potapan, Mala Bukovica 11, Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 985, ki ga pošilja Jože Potapan, Ore Hill.
- 71.) Ivan Tomšič, Knežak 30, Trnovo, Kranjsko, ima zabojo št. 605, ki ga pošilja Marija Tomšič, Box 3 Waldez Colorado.
- 72.) Marija Škerl, vas Dolne, Zornon 7, p. Ilirska Bistrica, ima zabojo št. 856, ki ga pošilja Josip Škerl, 3560 East 82 nd st Cleveland Ohio.
- 73.) Turkovič Jožefa, Brce 4, Jelšane, Notranjsko, ima zabojo št. 912, ki ga pošilja Jos. Turkovič, 1084 E 64 St. Cleveland O U S A.
- 74.) Franciška Nemyar, vas Laze 54, Planina - Rakek, ima zabojo št. 494, ki ga pošilja Franc Nemgar, 117 Jones 5 E Eveleth Minn.
- 75.) Ivana Urbas, 182 pri Pikcovih, Spodnja Planina pri Rakeku, ima zabojo št. 815, ki ga pošilja Louis Urbas, 1415 E 52 Cleveland O U S A.
- 76.) Marijana Cucek, Kal 8, St. Peter na Krasu, ima zabojo št. 757, ki ga pošilja Janez Cucek, 702 E 156 St. Colindwood O U S A.
- 77.) Franc Simčič, Vedrijan 38, p. Kojsko, ima zabojo št. 811, ki ga pošilja Louis Urbas, 1415 E 52 Cleveland O U S A.
- 78.) Bara (?) Organc, p. Jesenice, ima zabojo št. 955, ki ga pošilja John Pozgai, Mgnityre.
- 79.) Županstvo občine Jesenice, Kranjsko, ima zabojo št. 751, ki ga pošilja Zveza jugoslovanskih žen in deklet, 1052 E 62 St. Cleveland O U S A.

Upravičenci dobi na njih naslovje no pošiljate protu potrdilo prejema to nedvomnemu dokazu identitete.

Gospodična daje pouk v italijanski. Vpraša se v uprav. Slov. Naroda. 9127

Dve molzni kozi na prodaji. Poizve se na dvorišču Česta na Rudolfovo železnico št. 7. 9099

Stanovanje z hrano za dijakino lice. Plača event. z drvmi ali naturalijami. Franc Kusanter, parna žaga in mizarstvo. Litijska. 9091

Loža. Odda se polovico lože v parterju št. 6. Pisemne ponudbe na upravnishvo »Slov. Naroda« pod »Številka 6/9059. 9059

Izvežen samski strojnik išče z prvom oktobrom za poslenja v kakoj tovarni ali podobnem podjetju. Prijave prosil do 20. t. m. pod: »Strojnik 9100« na upravnishvo »Slov. Naroda« 9100

Železne sode od bencina in od petroleja kupi trgovina s semeni Sever & Komp. Ljubljana, Wolfva ulica št. 12. 8996

Gostilna ali trgovina v mestu ali bližini se išče v najem, takoj ali pozneje. Ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod »Gostilna ali trgovina« 9119

Imam veliko čebule in krompirja naprodaj po nizkih cenah. Jakob Klemečič, posestnik in trgovec v Mezgovcih, Moškanj. 8620

Nadim sadje. Najfinejše vrste, žlahtne tudi hrške in jabolka, kakor tudi hrške za vkuhanje v precejšnji množini po primernih cenah. Josip Deberšek v Borovljah. 8940

Valentin Maček tov. v Domžalah 43. pobiram vsako soboto v Ljubljani Sv. Jakoba trg, stare klobučevniste (filicste) klobuke v popravilo in tiste tudi vračam. — Se priporočam slavnemu občinstvu. 8485

Gospodična, vešča slovenska in nemška korespondence, strojepisja in knjigovodstva s prakso išče službo korespondentice, blagajničarke v kakoj trgovini ali kavarni, sploh kaj primerne za takojšnjim ali poznejšim nastopom. Gre se rajši na deželo kot v mesto tudi izven Kranjske. Ponudbe pod pošto ležeče Nova vas Vel. Lašče, Dolenjsko. 9004

Naročite si in berite
- Mube -
kratkočasne zgodbe, spisal Blaž Pohlil Najzabavnejše berilo za samske in po ročene! Cena s poštno K 450. Na roča se v
Narodni knjigarni
v Ljubljani.

Knjigovestki vajenec se takoj sprejme. Več se izve Florijanska ulica 14. 9090

Prodaj veliko vodno moč. Pripravna 2 minuti od železniške postaje, okoli bogata na lešu. Cena čez 200.000 kron. Poizve se v uprav. tega lista

Prodaj se 180 m³ mehkih drv 30 in 60 cm dolžine težkoj in 140 m³ mehkih drv 1 m dolge koncem t. l. ali januarja prih. leta. Ponudbe na naslov: Lesna trgovina Grabštanj Koroško. 9088

Nujno potrebujem stanovanje dveh ali treh sob; za priletek vsaj eno leto mebljovano sobo. Plača se dobro. Ponudbe pod »Francos 9049« na upravnishvo »Slov. Naroda« 9049

Sprejme se v engros manufakturno trgovino knjigovodkinja. Plača po dogovoru. Ponudbe na upr. »Slovenskega Naroda« pod »Starejša moč« 9043. 9043

Kupujemo vsako množino lesa okroglega, rezanega, desk, bukovih in hrastovih števlerjev ter oglja in kurilnih drv. Natančne ponudbe pod: »Export lesa 9069« na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9069

Strojnik k parni žagi izvežen tudi za električno razsvetljavo se išče za takoj ali po dogovoru. Ponudbe pod »Parna žaga 9084« na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9084

Pozor neveste! Posteljno perje (najfinejši puh) za 2 kompletni spalni opremlje se prodaja. Ponudbe pod »Puh 9077« na uprav. Slov. Naroda. 9077

Premog za nemeblirano sobo s seprahom, katero išče s 1. oktobrom za stalno višji zasebni uradnik. Event. ponudbe pod šifro »Zima 1919/9076« na upravnishvo Slov. Naroda. 9076

Prvovrsten jahalni konj 6 in pol let brez napak izvrstnega temperamenta, uporabna tudi za vprego se prodaja. Ponudbe pod »Ugodna prilika 9071« na upravnishvo Slovenskega Naroda 9071

Na prodaji dve krásni, pristni perzijski močnikovi preprogi: prva 170 cm dolga 115 cm široka. Cena 3000 K. Druga 3 m 50 cm dolga, 1 m 70 cm široka. Cena 12.000 K. Naslov pove uprav. »Slovenskega Naroda«. 9031

Samostojen korespondent zmožen slovenskega, nemškega in po možnosti tudi italijanskega dopisovanja se sprejme takoj v veletrgovino z lesom. Ponudbe na upravnishvo »Sloven. Naroda« pod »Dobra moč 1919/9094« 9094

Crtač (Rastrierez) dobiše stalno mjesto u tvornici trk knjiga Ramščak Zagreb Gačeva ul. 6. 9128

Krenak vajenec se sprejme za trgovino z mešanim blagom. Naslov pove iz prijaznosti Upr. lista. 9129

Klaviir (Stutzfögel) najboljši znamke, izvrstno ohranjen kupim takoj. V. Bizjak, Regeska Slatina. 9099

Drogerija »Sanitas« Celje, Kolodv. ul. št. 5, priporoča gg. fotografom in amaterjem bogato zalogo plošč, filmov, papirja ter vseh potrebščin. 8942

Kupujem smrekov les, jelk, hrastov les, in bukov bodi si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCACOTTI, parna žaga za drž. ko. Ljubljana. 2048

200 damskih filcklobukov se prodaja. Kupci naj se zgledajo z navedbo cen pod »klobuk« na uprav. Slov. Naroda. 9096

Kupi se vsaka množina bukovih in hrastovih drv bukov. oglja in tesan les. Množina in cene naj se v ponudbah označijo 8880

Malenšek M., Maribor.

dr. E. Groyer-Jenko
zopet redno ordinira
Miklošičeva 6/II 9104

Kupim več vagonov raznega sortiranja

SADJA
Ponudbe za vagonsko oddajo franko vagon poljubni kolodvor z navedbo vrste prosil FR SIRC - KRANJ. Prosim tudi za ponudbe suhih gob in vseh deželnih pridelkov.

Odvetnik
dr. Rudolf Ravnik
v Mariboru, Sodnijska ulica številka 14.
išče izurjenega koncipijenta s substitucijsko pravico. Tudi začetniki naj stavijo ponudbe. Pogoj ugodni. Plača po dogovoru. Vstop takoj. Ponudbe pod zgorajšnjim naslovom! 9086

Svarilo.
Kdor raznaša o moji osebi kate rekolit neresnične govore, ter napada mojo čast s tem, da me tako nesramno sumi, svarim, da bodem v tem slučaju napram vsakomur brez razlike sodnijsko postopal. 9044

Artur Sracovsky zas. uradnik

Komisijnska trgovina
Filip Pečenko, Ljubljana, Dunajska c. 7 priporoča svojo bogato zalogo manufakturnega blaga: cefirja, tiskovine, barhenta, kloba, hlačevine, nogavic, robcev, sukanca, svilu za šivanje, bombaža za pletenje nogavic, gumbov, pritiskačev, rindic za čevlje in drugih izdelkov čeških tvornic, katere zastopa.

LAŠTILO
za cipele, »Perplex« i »Fix« nudi tuče po K 23 — uz pouzeće
Karlo Haslacher, Zagreb. 8999

Avtomobil -
z zelo dobrim strojem kupim. Oni gospod, ki mi je že pisal, da ima na prodaj majhen avtomobil za 16.000 K naj mi pošlje svojo adresu. Posestniki brezhibnih avtomobilov naj pošljejo ponudbe na Uliha Bakovsky, poste restante Zidan Most. 9083

ŠOTO
za kurjavo, izolacijo, steljivo in druge svrhe uporabljivo, dobavlja v vagonih in na drobno
F. & A. Uher, Ljubljana.
Telegr.: Uheršped. Inter. Telefon 117

Import — — — — — Eksport

Hirth & Co.,
Dunaj (Wien) I. Trattnerhof 2 zamore vsled svojih dobrih zvez in organizacije za Nemško Avstrijo, Nemčijo in Češko razpečavati živila in deželne pridelke kot lan, volno, krzno in kože in objemnem dobavitvi industrijske predmete vseh vrst, posebno vžigalice, steklo, porcelan, pohištvo in železnino po najnižji ceni in najboljših pogojih. 9001

Sprejmeta se 2 čevljarska pomočnika za fino in mešano delo pri Josipu Prešernu, Celovška cesta št. 82, Sp. Šiška, Ljubljana. 9017

Franc Marini
Maribor.

Kolomaz la jasnoplavi v zabojih a 1/2, 1, 2, 5. 10. in v celih sodih. Krema la za čevlje v vseh velikostih. Voščilo la za čevlje (biks) v vseh velikostih. Vaselin kožno mast. Kožno apreturo. Kožno črnilo. Indigo modrilni esenc. Indigo modrilni papir, in druge potrebstine. Razpošilja se vsaka množina in samo na trgovce. Prosim zahtevajte cenik.

JULIJ MEINL
— Ljubljana. —

Kava
Caj
Cokolada
Kakao
Sardine
Kond. mleko
Malaga
Rum
Cognac
Likerji
Marmelada
Keksi
Riz
Trap. sir

Fino francosko olje primissima
v doza po 12 1/2 klgr. in odprto
Razpošilja po vsem kraljevstvu SHS od 5 kg naprej franko.

Mi smo kupel
vseh za izvoz dopuščenih živil in krmil.

Mi dobavljamo
iz Nem. Avstrije, Čehoslovaške in Nemške za izvoznicami franko jugoslovanskih postaj vse vrste industrijskih proizvodov, kakor železno blago, pohištvo, elektrotehniške potrebstine, kemične proizvode, soli, vžigalice, čevlje itd., nadalje franko Jugoslavija čaj, čokolado, parafin, sardine, kakvo kakor tudi drugo blago iz Švicarske, Holandije, Francoske itd. 8472

Mi smo kupel
vseh za izvoz dopuščenih vrst surovin, kakor surovih kož, volne itd.

Mi prevzemamo
izvedbo kompenzacijskih pogodb z Nem. Avstrijo, Čehoslovaško, Poljsko, Nemsko itd.
»Komercijal« Jugoslavensko eksportno-importno d. d.
Zagreb, Gačeva ulica št. 35.
Tel. 7-40. Brzojavlj Jugev — Zagreb. Zastopstvo na Dunaju. — Handels- und Bankvereinigung, Wien I, Tuchlauben 8.
Brzojavni naslov: **Habung-Wien.**

„CROATIA“
zavarovalna zadruga v Zagrebu
ustanovljena od mestne občine Zagreba leta 1884.

sprejema
v elementarnem in življenjskem oddelku

vsakovrstna zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi.

Zahtevajte prospekte
katere pošilja in daje vsa potrebna pismena in ustmena pojasnila

Glavno zastopstvo za Slovenijo
— Ljubljana. —

Stari trg št. 11.

Sprejemamo sposobne potnike in zastopnike, katerim se nudi prilika velikega zaslužka.

Proda se osebni avto ter novoprejemnik, matika, želez, Ljubljana, Sodna ulica 11. 9114

Dve dijakinji iščeta primerno sobo s hrano pri boljši družini. Ponudbe pod „Dve dijakinji/9118“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9118

Spretna šivilja se priporoča za izdelovanje primerne sode s hrano pri boljši družini. Vzame delo samo na dom. Sprejme se tudi učenko. Nadvojda Friderika cesta na vogalu Karlovske ceste. 9117

Trgovski akademik (dem. rez. častnik) zmožen slov. nem. italj. In angleškega jezika išče kjerkoli v Jugoslaviji primerne službe. Ponudbe z navedbo plače pod „Trgovski akademik 9115“ na upravnishvo Slov. Naroda. 9115

Naprodaj imam večjo množino lepih suhih gob. Cena po dogovoru. Janez Štete, Zg. Bela, pošta Tupalice pri Kranju. 9112

Častnik invalid podučuje Italjansčino. Ponudbe pod šifro „Italjansčina 9116“ na upravnishvo Slov. Naroda. 9116

Ženitna ponudba! Gospodična, spretna na kuharica 36 let stara, s par tisoči prihranki in pohištvom želi v svrhu ženitve znanja s poštenim odkritostnim gospodom do 40 let starim, s srednjim premoženjem. Gostilničarji ali v trgovskem oziru izučeni imajo prednost. Ponudbe se prosijo pod „Odkritostnost 9113“ na upr. 6115 Slovenskega Naroda. 9113

Lepe suhe gobe kupuje po najvišji ceni Franc Krahovec St. Jur ob Taboru. 9102

Ceno se proda pisalni stroj Remington z nevidno pisavo. Naslov v upravnishvu „Slov. Naroda“.

Preklic. Preklicujem vse govornice, ki sem jih govoril dne 8. septembra zoper gospo Frančiško Resch, stanujočo v Zeleni jami.

Sembrek Robert, Zelena Jama 156.

Ženitna ponudba! Gospodična, srednjih let, trgovsko naobrazena, se služujoča, zato brez znanja, se želi tem potom seznaniti v svrhu skorajšnje ženitve z resno mislečim, priprostim gospodom 31—40 let, ki ima že vpeljano trgovino ali namen jo odpreti. Resne ponudbe s sliko proti zamenjavi se prosijo pod šifro „Jesen 9103“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9103

Prvovrstna pisarniška moč perfektni knjigovodja, v dolgoletno prakso kot komercialni poslovni upravitelj, s popolno pisarniško in trgovsko izobrazbo v raznih strokah tudi strokovno izurjen, korespondent slov. hrv. in nemški, izkušen in energičen z najboljšimi priporočili želi primerno mesto v kakem večjem industrijskem podjetju. Blagohotno ponudbe na upravnishvo Slovenskega Naroda pod „št. 9111“.

Kobila z žrebetom se proda. Poizve se Karlovska cesta 8. 9122

Linolej. 4x4 m ali 2x2x4 m se kupi. Ponudbe pod „Linolej“ na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 9123

Moški škornji in čevlji se prodajo. — Naslov pove Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 9124

Lep kosmat ovratnik (Skunks) se proda. Bleiwehova cesta 4, II. desno. Od 2. do 5. pop. 9125

Proda se skoraj nova zimska karoserija za šestdesetletni avto. Pismena vprašanja pod šifro „zimski karoserija“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 9108

Samostojen delovodja za tovarno usnja posebno v strojenju ovčjega usnja pa tudi usnja za podplate, telečjega in govejega gornjega usnja popolnoma izvežban, se za takoj išče. Prosilci s praktično zvedenostjo v krom-strojenju imajo prednost. Plača po dogovoru. Le popolnoma zanesljive izvedene, samostojne moči naj svoje ponudbe s prepisi spričeval pod šifro „ovčje usnje“ 9110 na upravnishvo tega lista. 9110

Uradnik išče meblavano sobo po možnosti v sredini mesta. Premog za kurjavo preskrbi sam in je zadovoljen stanovati skupaj z drugim gospodom. Ponudbe pod šifro „Gradnik 20/9101“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 9101

Sprejme se trgovski pomočnik ali prodajalca, prvovrstna moč za manufakturno in modno stroko. Zmožnost slovenskega in nemškega jezika. Reflektira se samo na samostojno prvovrstno moč. Ponudbe je vpsolati z navedbo plače do 20. t. m. na manufakturno in modno trgovino Sirec & Drofenik, Celje. 9051

Fricko Juvan
Zvonka Zupanc
zaročena
Ljubljana 14. septembra 1919.

Tehniške, kemične i industrijske pogonske potrebščine: jermenje za pogon, roba iz gume, asbestne proizvode, olja, masti, orodja, jermenje za šivanje i. t. d. takoj in poceni pri Alfred Nichtenhauser, Dunaj, (Wien) IV., Rahngasse 33. Telefon št. VIII/3608. Brzjavlj: „ENE“ Wien. 9132

Javna dražba
lepega nerabljenega pohištva za kuhinjo, obednico in spalnico in poleg tega več peresnih žimnic se bo vršila dne 19. t. m. ob 10 uri dopoldne v skladišču „Balkan“ Ljubljana, Dunajska c. 33. 9134

SVARILO!
Opozarjamo, da se v zadnji dobi v časopisih ponuja „Kolinska cikorkija“ katera pa ni naše blago. Prava kolinska cikorkija je samo tedaj, ako so zavrtki opremljeni z našimi etiketami in varstveno znamko. 9135
Kolinska tovarna kaviar primesi trg. del. pod. v Ljubljani.

A. Sartory
najfinije izdelovanje perila za dame in gospode.
Križevniška ulica 11. Breg, 18. II. nadstropje.

Prvovrstna sveža slanina (špeh)
od pitanih sremskih prašičev se prodaja začasno vsaki dan na Predovičevi stojnici v Solskem drevoredu od 1 kg naprej I. vrste (riba) po K 30.—, II. vrste po K 28.— za kg.

„Alojzij in Valentin Accetto“
mestna stavbenika in sodno zapr. cenilec, Ljubljana, Trnovski pristan 14. prevzemata in izvršujeta vsa stavbena dela, kakor tudi vsakovrstna projektiranja in napravo načrtov in visoke stavbe, cerkve, javne šole, nadalje cenilce, tehnična mnenja i. t. d. — Ob enem imata tudi oblastveno dovoljeno zasebno posredovalnico za nakup in prodajo posestev, kakor hiš, zemljišč, gozdov i. t. d. 930
Št. 14.984

Razglas.
V zmislu sklepa magistratnega gremija z dne 9. septembra 1919 se odreja, da se smejo stojnice tudi na zasebnem svetu postavljati le z dovoljenjem mestne občine in to iz zdravstvenih, estetskih in drugih javnih ozirov.
Mestni magistrat ljubljanski,
dne 10. septembra 1919.

Prodajam
dvoje hiš v št. 2 in 2a, v Sp. Siki, Gosposvetska c. z vsemi pritlikinami, prostori so pripravljeni za vsako trgovino in se nahaja v hiši št. 2 pekarija, gostilna in špecerijška trgovina. Hiše so poleg cerkve. Ker se ne maram prerekat z neko stranko in mi je sodišče razveljavilo odpoved, naj se ponudbe stavijo osebno meni, ali pa pismeno na naslov 9062
Josip Seidl, Ljubljana VII.

Največja slovenska hranilnica!
Mestna hranilnica ljubljanska
LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je imela koncem leta 1918 vlog . . . K 80000.000.—
rezervnega zaklada . . . „ 2500.000.—
Sprejema vloge vsak delavnik.

Hranilnica je pupilarno varna.
Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.
Dovoljuje posejila na zemljiščih in posloplja proti nizkemu obrestovanju in obilgatornemu odplačevanju dolga.
V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.

2 mlajša uradnika (uradnice)
za korespondenco in knjigovodstvo. Samo pismene ponudbe pod: „Banka“ na upravnishvo „Slovenskega Naroda“. 9133

A. Mušič
preje FR. HOPF,
LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6.
Najstarejša trgovina glasbil, strun, gramofonov in glasbenih potrebščin vseh vrst.
Popravila v lastni delavnici strokovno in cenoj

Les za kurjavo
za Tirolsko
nekaj sto vagonov največ trdega, z dovoljenjem za izvoz, za veliko tovarno proti skorajšnji dobavi se išče. Resne ponudbe na
Lewenhak & Landesberg, Dunaj (Wien) XX.
Lesna trgovina.

IVAN JAX in sin
Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.
Šivalni stroji
in stroji za pletenje.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. — Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“ iz prvih tovarn
Ceniki zastoj in franko. Dürkopp, Styria, Waffennrad.

ALFONZ BREZNIK
učitelj „Glasbene Matic“ in edini zapriščeni izvedenec dež. sodišča
Največja in najsposobnejša tvrdka in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev.
(Förster, Bösendorfer, Hitzman, Steilzhamer itd.)
Velikanska zaloga vseh glasbil, muzikalij in strun
LJUBLJANA,
Kongresni trg. št. 15.
(Nasproti nunske cerkve).
Popravila in ugaševanje strokovnjaško in cenoj.

Pfannhauser & Co
mehanična kultura zemlje
Dražba z o. z. Dunaj (Wien) IX. Schwarzschanterstrasse Nr. 15.
Brzjavlj: Flugmaschine. Dobavlja:
parne in motorne pluge
za vse kraje porabe točno ali na kratek dobavilni rok.

„CYKLON“
mlin za čiščenje žita
s propelerjem prekosi vse znane konstrukcije, velikanski prihradek teže in moči.

brinje
se dobi v vsaki množini pri tvrdki
A. Šarabon Ljubljana.

G. F. Jurásek
vplaševalec klavirjev in trgovci z glasbili
v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.
Prva jugoslovanska špecijalna tvrdka za vplaševanje in popravila glasbil.

Razpis.
Podpisano županstvo razpisuje službo zdravnika - vodja na javni občinski bolnici v Krškem z letno plačo 6.000 K. Poleg tega živa zdravnik hišo, gospodarsko posloplje, vrt za zelenjavo in sadje, in lep vinograd. Poleg tega še lahko vrši civilno zdravniško službo, in pa službo okrožnega zdravnika, katero je opravljal tudi sedanjí zdravnik, in koja bode v najkrajšem času razpisana po začasni komisiji in likvidaciji v Ljubljani, in za katero lahko prosi.
Prošnje za to službo je vlagati pri podpisnem županstvu do 24. septembra 1919, ter naj prilože dokazila o zdravniški praksi, in dosedanjem službovanju.
Ivan Golob, župan.

Mestno županstvo v Krškem,
dne 13. septembra 1919. 9131

Rogaška Slatina
Tempel vrelec: Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in preosnavljanje.
Styria vrelec: Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic; sladkorni bolezní.
Donati vrelec: Najmočnejši vrelec svoje vrste, posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, želodčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, putki, hemoroidom itd.
Rogaška Slatina je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je iz izmed vseh alkaličnih saliničnih rudniških kislin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepljiva in oživljajoča pijača; obenem pa tudi najboljše sredstvo s katerim se obvaruje v mrzličnih krajih mrzlice.
Rogaška slatina je najboljše namizna in zdravilna mineralna voda, katera nima nikdar slabega okusa ali duha.

Lep, imeniten grad pri Celju na prodaj. 15 lepih sob, veliko gospodarsko posloplje, čez 100 oravov zemlje, konji, živina, svinje, letna, vodovodi, telefon vse električno razsvetljeno. Ponudbe na upravnishvo „Slov. Naroda“ pod „Lepo posestvo/8900“. 8990

Lepo črno letošnje
brinje
oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka Ivan Jelatin, Ljubljana Emenska cesta 2. 8955

Jadransko hotelsko in kupališno dion. društvo
Sušak-Reka, Zvonimirova ulica šte. 102.
Lastnik sledečih hotelov in sanatorijev:
Hotel Pension „SPERANZA“ „IMPERIAL“ Opatja.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Sušak-Reka Telefon interurb. 2-14.
Hotel-Pension in morsko kopališče „JADRAN“ Bakar.
Sanatorij in veliko morsko kopališče „TERAPIJA“ Crikvenica.
Palace-Hotel „MIRAMARE“ Crikvenica Telefon interurb. 11.
Hotel-Pension „SAN-MARINO“ Novi Vinodolski Tel. interurb. 5.
Hotel-Pension in veliko morsko kopališče „LISANJ“ Novi Vinodolski
Vsi hoteli in sanatoriji so najmoderneje z vsem komfortom urejeni. — Oskrba izvršna. — Otvorjeni skozi celo leto. — Vse naročbe prejema in daje pojasnila za Crikvenico: uprava hotela „Miramare“ v Crikvenici; za Novi: uprava hotela „San-Marino“ v Novom; za Sušak; Središnji ured društva, Sušak-Reka. — Naslov za brzjavlj: Jadransko društvo Sušak-Reka, interurb. telefon šte. 94-9.